

ЦЕРКОВЕНЪ ВЪСТНИКЪ

НАУЧНО
РЕЛИГИОЗНО-ПРАВСТВЕНО СПИСАНИЕ.

„созижду церковь мою, и врата адова не одолѣють ей“ (Мат, 16; 18).

ИЗЛИЗА ВСЪКИ МЪСЕЦЪ

Годишна цѣна:

Въ България	4 лева
За ученици и войници	3 ..
За странство	5 ..
Винаги прѣдплатени.	

Всичко

що се отнася до списанието се праща до редакцията му въ г. Пловдивъ. Неплатени писма не се приематъ

„ЦЕРКОВЕНЪ ВЪСТНИКЪ“ е прѣпоръченъ отъ Министерството на Вътрѣшнитѣ Дѣла и отъ Негово Високо Прѣосвященство Св. Пловдивский Митрополитъ Господина Г-на Натанаила.

Сърдечно благодаримъ на всички, които благоизволиха да ни поздравятъ по случай именинниятъ им день — II Ноември.

Редакцията

ЗА БЕЗБОЖИЕТО

(продължение)

Напразно мислятъ нѣкои, че вѣрата въ Бога е необходима само за обяснение происхождения на свѣта, за разрѣшенито загаткитѣ на свѣтовото съществуване; не, тя не е толкова нужна, тъй да се каже, въ теоретическо отношение, за нашето познание, колкото въ практическо, за нашия животъ въ всичкитѣ му проявления. Какво нѣщо е Богъ? Той разбира се, е Творецъ на свѣта, висше, всезнающе и всемогуще Същество. Нъ това не е всичкото: Богъ, което е най-важното за насъ, е най чистия образецъ на нашия духовенъ животъ, въ дѣйствителното съществуване на когото като вѣрваме, ний само можемъ да прѣуспѣваме въ пътя на нашето нравствено усъвършенствование. Общепризната и неоспорима истина е, че задачата на чловѣка се състои въ неговото възвишение надъ своето животинско-грубо състояние, въ отклонението му отъ нисшитѣ егоистически влѣчения

и страсти и въ възможно пълното развитие на тая висша половина на своето същество (духовната). съ която той се явява истински чловѣкъ. Нъ развитието, усъвършенствованиято, възвишението на духа необходимо прѣдполага за себе си образецъ, идеалъ на съвършенството, когото като гледаме да можемъ да се стрѣмимъ за неговото въплочение въ себе си. А кждѣ и въ кого да търсимъ ний този идеалъ? Него го прѣдставява Богъ си само единъ Богъ: „Бъдете съвършени, както е съвършенъ и вашия небесенъ Баща“ (Мат. 5, 48). По такъвъ начинъ, вѣрата въ Бога е не само необходимо основно начало на нашето знание, нъ и най-същественна и съ нищо незаминима опора на нашия духовно-нравственъ животъ: отречете се отъ Бога и вий ще изгубите този единствено вѣренъ и надѣженъ идеалъ на живота, който само може да съобщи на вашата душа вѣчно-жизнена сила въ дѣлото на нейното постепенно самовъзвишение надъ всичко ниско и недостойно за чловѣка. Отъ всичко казано до тукъ се вижда, че религията, вѣрата, не само чезне е продуктъ отъ невѣжеството на нѣкакъвъ си до-исторически дивакъ, нъ напротивъ, най-висша, най-благородна и вродена черта на нашия духъ: въ неж чловѣкъ, какъ се стрѣми къмъ живо съединение съ своя Творецъ, се стареа да подра-

жава на Неговитѣ съвършенства. да си усвои животътъ на Божественното Сѣщество.

III. Безбожието на нашето време, тази нова вѣра на съвременното просвѣщение, вмѣсто личния живия Богъ ни указва идеалътъ на живота въ мъгливото и неопредѣлено понятие „человѣчество“. „Гледайте, ни казватъ, не на Бога, какъвто е Той спорѣдъ вашето прѣдставление, нъ на человѣчеството само въ себе си, каквото то трѣбва да бѣдеи се стрѣмете за осъществяването на неговитѣ идеи. Обръщайте внимание не на това, което изисква отъ насъ Богъ, а на това, въ що се състои дългътъ на человѣка и изпълнявайте този дългъ безкористно, безнаградно, безъ да считате на нѣкакви лични награди ни въ настоящето, ни въ бѣдѣщето; (защото рано или късно, вий ще загинитѣ безслѣдно); нъ се утѣшавайте единствено съ това, че стѣ вашето стрѣмление къмъ доброто повече и повече ще израства благосъстоянието на послѣдующитѣ поколения на человѣческия родъ и вашата добра дѣятелностъ ще получи историческо безсмъртие въ человѣческия родъ“ — Человѣчеството, неговата идея и назначение — ето идеалътъ на нашия животъ, за осъществяването на когото ний трѣбва да принесемъ въ жертва всичкитѣ си сили! Историческото безсмъртие въ нашия родъ — ето наградата, съ която ний трѣбва да се утѣшаваме и въодушевляваме въ труднитѣ подвизи за общото благо! Прѣкрасни думи! Нъ, да ли не сж безсѣдържателни, да ли тѣ задъ своя вѣнкашенъ блясъкъ не скриватъ напълно явна празднота? Какво нѣщо е человѣчеството, въ що се състои неговата идея, какво е неговото назначение, ако никаква висша сила, сила Божествена, не му е поставила нѣкаква опредѣлена идея, нѣкаква вѣрна цѣль на сѣществяването и ако още никаква сила не гарантира осъществяването на тази идея, постигането на тази цѣль? Въ що се състои идеалътъ на человѣчеството, какви сж неговитѣ отдѣлни чѣрти, ако този идеалъ и тѣзи чѣрти въ никого не намиратъ пълно лично въплочение, никѣдъ не ни се явяватъ въ дѣйствителностъ и не се прѣдставятъ на нашето съзнание въ истинско-осъществяване, живъ образъ? Може ли тѣй сѣщо едно безлично, историческо, въ памятьта на нашитѣ потомци, безсмъртие да удовлетвори нашия духъ? Человѣкъ се чувствава не подобенъ на животнитѣ той съзнава своето сѣщество като единично, като личностъ и за това никакъ не може да се примири съ мисълта, че висшата

цѣль на неговото сѣществование се състои просто въ това само да служи като временно срѣдство за послѣдующитѣ родове и подиръ изпълнението на своята служба да се обърне въ прахъ; той желае лично безсмъртие и само въ него вижда законната награда на своитѣ жизненъ трудъ въ полза на другитѣ. Не както искатъ нашитѣ просвѣтителни, а ний ще си останемъ непоколебими въ тази мисълъ, че „идеалното человѣчество“, вмѣсто Бога. „историческото безсмъртие на человѣка“, вмѣсто личния му задробенъ животъ въ общение съ Бога сж само едни праздни думи.

(Слѣдва.)

Най-новитѣ пессимистически теории и тѣхната несъстоятелностъ

[Продължение отъ 10-й брой]

Че всичко това е цѣла истина, поржчителствува самъ Щопенхауеръ, който твърди, че съ самоволната смъртъ на всѣка личностъ се унищожаватъ и, като че ли, се искупватъ, цѣлий светъ, който сѣществуватъ, като обектъ. Колкото по-скоро прѣстае да сѣществуватъ человѣкъ (субекта), толкова по-скоро въ този моментъ, се прѣкрятъ битието, и свѣта (обекта) защото безъ субекта не може да сѣществуватъ обекта — безъ субектъ, нѣма обектъ.

Дѣйствително, Щопенхауеръ открива простото срѣдство за достигане щастиято; това срѣдство е самоунищожението — по-право казано — всеобщото самоубийство. Обаче работата е въ туй, че твърдѣ малцина сж онѣзи, които ще се съгласятъ да достигнатъ щастиято си по такъвъ начинъ; а отъ това още повече можемъ да мислемъ, че Щопенхауеръ проповѣдва чиста лъжа, която е въ противоречие, не само съ логиката, нъ и съ фактитѣ въ живота. вслѣдствието на което и откритието му става съвсѣмъ не убѣдително. Тѣй спорѣдъ неговото мнѣние, първоосновата на живота (мировата воля) сама въ себе си заключава нещастиято, тѣй като нейнитѣ стрѣмления не се удовлетворяватъ, сж бесцѣлни, безъ прѣдставления. Когато сж такива сжжественитѣ свойства на първооснованата на всичко — на волята, става съвършено не ясно появяването чувството на неудовлетвореностъ въ индивидуума (личността). За да се чувствува удовлетворение, или неудовлетворение, необходимо е да се има прѣдъ видъ цѣльта, идеалътъ, за осъществяването на когото е стрѣмление. Нъ у волята, която нѣма нито прѣдстав-

ления, ниго цѣли, не може да има чувства за удовлетвореностъ, или неудовлетвореностъ: За това, волята като че ли е нещастна загуба, че обладава вѣчното стрѣмление, напрѣгане. Нѣ за мiровата воля едното и другото съставлява нейната сжщностъ, а това, което съставлява, за когото и да било, сжщността, не може да бжде вече признато за нещастие. Неудовлетвореното стрѣмление за мiровата воля е сжщественно, като коренно нейно своитство; слѣдователно стрѣмлението не е нещастие. Послѣ: человекъ който живѣе, е нещастенъ затова, че на произведената го сила е присжщо това своитство. Нѣ пѣкъ самъ Шопенхауеръ казва, че отдѣлнитѣ вещи сж раскрытие на идентѣ, идентѣ пѣкъ — първообрази на битието; слѣдователно проявлението на нещитѣ — или все сжщо — личний животъ е като достигане на цѣлитѣ, а за това и сжществуването имъ не може да се счита за нещастие. Под-нататѣкъ: за да се освободи человекъ отъ бѣдствията въ живота, трѣбва да прѣстане да се стрѣми и да желае, да затрие волята си, да унищожи въ себе всѣко съзнание и — щастieto е достигнато: человекъ ще се повърне къмъ първоосновата на всичко, ще се съедини, ще потъне, ще се унищожи въ мiровата не блаженна, а вѣчно нещастна, никога и съ нищо не удовлетворима, воля. Такъвъ е край на человекъ, такъво е откритото, измѣдреното отъ Шопенхауера единствено, сжщинско добро (благо), което само человекъ може да облада. Излиза обаче, че това крайно добро съвсѣмъ не е щастие, а такъвъз което се изразява съ думитѣ: „изъ огньтъ—въ пламъкътъ“, или: „отъ трънъ та на глѣкъ.“ Най-послѣ, споредъ Шопенхауера, съ самоунищожението си индивидуума прѣкратива не само своитѣ страдания, нѣ унищожява и битието на свѣтътъ (нѣма субектъ — нѣма обектъ). Нѣ най—послѣднитя и истинна основа на битието — субекта и обекта — е волята. А за тази слѣпа, макаръ и всемогъща воля, Шопенхауеръ не поржчителствува (гарантира), защото ней изново може да ѣ скимне да призове къмъ животъ нови субекти и обекти. Ако би индивидуума не може да има гаранция въ това, то и стрѣмлението къмъ щастие чрѣвъ небитието нѣма смисълъ. Шопенхауеръ така неоснователно развива своята философска система, безъ да съзира въ нея нѣкакви противорѣчия и несъобразности. Нѣ може би, безъ да се гледа на нищо, Шопенхауеровата теория, при все това, удовлетворително да обяснява мiрътъ на реалнитѣ явления, тогазъ би било възможно

да се прости на философиятъ и да се помиримъ съ всичкитѣ му противоречия и несъобразности. Шопенхауеръ утвърждава, че само неговата теория обяснява напълно живитѣ въ всичкитѣ му проявления. Споредъ неговата теория и-лиза, че е най близката и непосредствена цѣль на нашия животъ е страданието. „Дѣйствителността показва, казва той, че друго яче и не може да бжде, тѣй като, ако страданието не съставлява най близката и непосредствена цѣль на живота ни, то нашето сжществуване въ свѣтътъ е съвършено бесцѣлно, защото е невъзможно да се допусне, щото скръбта, съ която е плененъ свѣтътъ и всѣки личенъ животъ, скръбта, която излиза отъ бѣдствията, сжщественно присжщо на живота, е била проста случайностъ.“

Прѣди да повѣрваме на Шопенхауеровитѣ думи, пека ни бжде позволено да попитаме: истина ли е, че нашия животъ е бѣдствие, което се обяснява съ происхождението отъ неразумната слѣпата първооснова — волята? Нѣма що да се каже за бесчисленитѣ отдѣлни сжщества и вещи които сж лишени отъ съзнателно сжществуване, които не съзнаватъ своет битие слѣдователно и не се съзнаватъ за бѣдствующи. Да вземемъ въ внимание само най висшето, чувственното, самосъзнающето се сжщество — человекъ. За доказателство на това, че живота на человекъ е безусловно страдание, че нѣма и не може да има за него щастие, Шопенхауеръ се домогва до много писатели, които гледатъ мрачно на живота, които описватъ и въенгватъ бѣдствията, горчивинитѣ и нещастията на человекъскит животъ; привождатъ множество примѣри, които доказватъ, че щастieto въ живота е правдо самоизмамване, надѣждата въ бждщит животъ е напраздно, а тѣй сжщо, че и историческия прогресъ на человекъството нѣма да донесе това, отъ всички желаемо, щастие.

Нѣ всички домогвания на Шопенхауера до другитѣ писатели и до частнитѣ примѣри на отдѣлни личности, при всичкото му желание, не могатъ да докажътъ изнамѣрената отъ него истина. Отъ всичкитѣ му доказателства може да се направи само едно изявление, че помежду отдѣлно взетитѣ человекци има и такива нещестивци, на които живота се струва толкова тежкъ, та свършватъ съ самоубийство. Нѣ ако сжществува съ десетки съ стотини, даже съ хиляди человекци, които подъ тежестта на живота свършватъ съ самоубийство, то не трѣбва да се оставятъ безъ

всѣкакво внимание милионитѣ чловѣци, които безъ да гледатъ на нищо, искатъ да живѣятъ, които никакви бѣдствия и теготи не могатъ ги застави да се помирятъ съ загубата на живота си. Не току тѣй прѣстѣпника, осѣденъ на смъртъ, стича за милость, за благодѣяние, ако смъртното му наказание се замѣни съ вѣчни окови.

Нѣ, може би анализътъ на жизненнитѣ явления, признавани отъ чловѣцитѣ за щастливи, да покаже погрѣшнитѣ мнѣния на болшинството, което съ все сила се държи за живота. Тѣй, здравиеото—споредъ Шопенхауера—не е щастие (благо), тѣй като чловѣкъ не усѣща здравиеото си и слѣдователно, то не прѣдставлява щастие. Само условно можемъ се съгласи съ Шопенхауера, че здравиеото не е щастие,—то е само нормално състояние на чловѣка; и ако здравиеото е само нормално състояние на живия чловѣкъ, то вече никакъ не е зло. Удовлетворението на естественитѣ (правилнитѣ) потребности на чловѣка—храна, облѣкло, жилище, удоволствия и пр.—Шопенхауеръ се съгласява да се нарече щастие само въ отрицателна смисълъ, като врѣменно прѣкрятяване на скръбъта, болкитѣ. Къмъ отрицателнитѣ благи Шопенхауеръ отнася собственостъта, развлеченията, заниманието съ науката и др. под., на това основание, че собственостъта е стрѣдство да удовлетворява врѣменно, да потъжква съ нищо неудовлетворимитѣ желанія; съ развлеченията чловѣкъ тѣй сѣщо само за единъ мигъ отвлича вниманието си отъ злинитѣ въ живота, а науката . . . . . Още Соломонъ бѣ казалъ: „Който увеличава познанията, умножава скръбъта (Екл. 1,18). Да се изразимъ на кжсо заедно съ Шопенхауера: чловѣчески животъ е една скръбъ, тѣй като въ него нѣма нищо безусловно устойчиво, а е само една потеря слѣдъ враждебното щастие, което едва като добие чловѣкъ, ето че чувствува разочарование, прѣсищане и тъга, щомъ съзнае измамата отъ изпълнившитѣ му се желанія.

И въ сѣщностъ да се не помиримъ ли върху това съ Шопенхауера, да не признаемъ ли заедно съ него, че не струва да се живѣе, за туй, че живота е една скръбъ, а щастие нѣма никакво, освѣнъ въ унищожение нашето самосъзнание; другояче казано: щастиеото се постига чрѣзъ самоунищожението, тѣй като щастиеото е да се прѣвърнешъ въ нищо!

Нѣ нашето буйно вѣтрѣшно съзнание непрѣстава да протестира противъ такъвъ рѣ-

шение на въпросътъ за щастиеото и цѣльта на чловѣчески животъ тукъ на земята. Нашето съзнание, настойчиво утвърждава, че щастиеото, само не Шопенхауеровското, при все това сѣществува че то се намира, не извънъ чловѣка, нѣ тлѣнитѣ и скоропрѣходящи вещи; а въ отношението на чловѣка, къмъ тѣзи вещи, въ самия чловѣкъ, въ неговото съзнание. Значи, туй чувство на щастиеото, макаръ и да е присѣщо на всичкитѣ душевно-разумни сѣщества, въ сѣщото врѣме е индивидуално чувство, понеже всѣки чловѣкъ се чувствува щастливъ по своему.

Между това Шопенхауеръ се мъчи да рѣши въпросътъ за щастиеото и нещастиеото статистически, съ цифри; нѣ такъвъ масщабъ (мѣрка) е съвсѣмъ не пригоденъ, неприложимъ за разрѣшението на дадения въпросъ. Вжтрѣшното чувство на чловѣка, никога не може да се измѣри, прѣтегли и опрѣдѣли съ мѣрка, цифри и съ статистически изводи. Да вземемъ примѣри макаръ и отъ нещастията, каквито взима и самъ Шопенхауеръ, т. е. учений чловѣкъ и родителитѣ. Наистина, учений чловѣкъ нагледъ е просто мъченикъ; постоянно напрѣгнато мисли, бори се съ враговетѣ на свѣтлината и истината, по цѣли деинония се рови изъ книгитѣ и др. под. — въ какво е тукъ щастиеото за учений? За обикновеннитѣ чловѣци това дѣйствително е така, нѣ не и за самия ученъ, който именно въ тѣзи непрѣстанны трудоне, издирвания и открития вижда своето щастие, тѣй като научнитѣ трудове удовлетворяватъ всичкитѣ му вжтрѣшни потребности и той не желае никакво друго щастие, освѣнъ обикнатото отъ него — научния трудъ. Спорѣдъ другий примѣръ на Шопенхауера, родителитѣ тѣй сѣщо не сѣ щастливи, казва той, нѣматъ никакво щастие, съ което тѣ ако сѣ мислили да се ползунатъ, сѣ го изгубили, щомъ сѣ станѣли баща и майка, тѣй като съ малкитѣ дѣца малка е скръбъта, а съ възрастнитѣ—и скръбъта се уголѣмява. Шопенхауеръ твърди, че родителската любовь не е истинско щастие, понеже въ коренътъ на това чувство лежи и лъжливата основа: или суетность, или праздно удоволствие да видѣтъ хубавичкитѣ образчета на своитѣ дѣца, или най-послѣ — надѣжда слѣдъ врѣме да получатъ отъ тѣхъ награда за своитѣ грижи и трудове, т. е. — егоистическото чувство. Ако подобни основания на родителската любовь къмъ дѣцата се намиратъ въ частности, то въобще туй не трѣбва никакъ да се утвърждава, понеже сѣществу-

ва обще признатото психологическо явление, че любовта на родителитѣ къмъ дѣцата не само че не се прѣкрятява, нѣ съ особна сила даже се проявява, именно тогавъ, когато всѣка надѣжда отъ дѣцата изчезва, когато тѣ (дѣцата) станатъ прѣдметъ на срамъ, отколкото — прѣдметъ на гордостъ. Слѣдователно тукъ дѣйствуватъ други закони, а не нискитѣ смѣтки на егоизмътъ и минутнитѣ удоволствия. Въ нѣкои случаи, и то за външни наблюдатели, дѣцата сѣ нещастие за родителитѣ си, защото имъ принасятъ само една тѣга, скръбъ и жалость, нѣ така може да се чини само на външни хора, а не и на самитѣ родители.

(Слѣдва)

С Л О В О

ЗА

Въспитанието

Вълюблени братия християни!

Еврейскитѣ народъ се нарича *избранный народъ, народъ Божий, хранителъ на обѣтованieto*, и Господъ Богъ, наистина; като че е по преимуществу Богъ Еврейскій, Богъ Израилевъ Божието попечение и ръководството на всѣка дѣ видмо съпровождало Еврейскитѣ народъ до Христа: както окото на чадолюбивата майка и баща постоянно върви подиръ любимото си отроче, сѣщо така и Богъ Отецъ постоянно е билъ нагледвалъ Еврейскитѣ народъ, помагалъ му е въ бѣди и нещастия, извелъ го изъ Египетското робство ввелъ го въ обѣтованата земя, далъ му заповѣди, законъ да се управлява, далъ му святици, ковчегъ на завѣтътъ, далъ му свѣщенство, пращалъ му Пророци, давалъ и помазвалъ му Царие, — съ една рѣчь, Богъ постоянно билъ съ този народъ. Защо това? Ето защо. Человѣческиятъ родъ, послѣдствие на грѣхътъ, бѣше обреченъ на вѣчна погибелъ; и Всемиловитий Богъ като се смисли надъ него благоволи да го спаси отъ тази погибелъ, да го възвиси на първобитното му блаженно състояние, да му отвори Райтъ чреязъ Сина своего и Господа нашего Исуса Христа. Само единъ народъ остана вѣренъ Богу и Той бѣше Еврейскитѣ народъ. Този народъ бѣше като фиданъ въ градина, единъ между всички, прѣдставляваше въ себе си съудътъ, който да съхрани Божественната истина и да *прозрасти изъ коремътъ Лееевъ сението на миртътъ*. Обѣтованието, скинията, животътъ на завѣтътъ всичко туй сѣ *нещо ни о христѣ*. Ето братия, причината — да се

роди Исусъ Христосъ, нашето искупление, — ето затова Богъ избра Еврейскитѣ народъ и сеобно го приготвяла толкова години, за да може да се роди чрѣвъ него Исусъ Христосъ; и ако Богъ се е грижилъ толкова да отгледа този народъ, да го воспитае, тѣй да се каже, за да бѣде чистъ и свитъ, за да може да се роди още по-почистата и прѣсвятата дѣва Мария, отъ която да се роди Христосъ, то колко повече Богъ се е грижилъ за освѣщението на този *сосудъ избранный*? Да, Богъ за тази цѣль бѣше опрѣдѣлилъ и храмътъ, и свѣщенницитѣ, и Левититѣ служаци въ него; за това бѣше опрѣдѣлилъ щото малкитѣ дѣтца да се учатъ и възпитаватъ при Храмътъ Иерусалимски; съ тази цѣль бѣше отредилъ *обѣтътъ двѣмѣски* при храмътъ. И този храмъ, съ неговитѣ дворъ неговитѣ келии, — всичко това служаше за най-свитото и най-спасителното за Еврейскитѣ дѣтца мѣсто, и тука, прѣдъ очитѣ Божици, въ самата свитина Божия, малкитѣ дѣтца се учаха на законътъ Божий, тукъ се възпитаваша въ страхътъ Господенъ, тукъ приемаха и развиваша въ себе си *образътъ Божий*. Най-голъмо внимание, най-възвишено старание бѣше обрнато къмъ воспитанието на онѣзи дѣвници, които бѣха се обрѣкли да служатъ Богу, и да живѣетъ безбраченъ животъ, да не се женятъ. Отдѣлението, въ което са се възпитавали тѣзи дѣтца е било най-близкото на храмътъ и се е повѣривало на най-първитѣ отъ Свѣщенницитѣ на храмътъ, на най-старитѣ, най-благочестивитѣ, най-праведнитѣ. Тукъ бѣше доведена и посветена Богу и Пресвятая Дѣва Мария, и това събитие отъ нейнитѣ животъ ние днесъ празнуваме. Празнуваме го именно за туй, защото Пресвятая Дѣва Мария на този день се е предала Богу и Богъ я приелъ не само да служи Богу, нѣ и да роди Исуса Христа и да се нарече Богородица. Празнуваме Введението въ храмътъ на Дѣва Мария, считаме го за единъ отъ голѣмитѣ празници на Хрестовата Церква; защото тукъ въ това събитие въ това посвещение чловѣчеството влаза заедно съ Дѣва Мария, въ *Свѣтанъ Свѣтанъ*, влиза въ ново битие, въ новъ животъ, и подъ кръстътъ на Распятитѣ ще се обнови въ *новата тварь, яже о Христѣ Исусѣ*. И ередостѣнието се отмахва, обѣтованието изпълнява, първордния грѣхъ се исушава; Храмътъ тържествува, Свѣщенницитѣ ликуватъ, посерѣщатъ Дѣва Мария и тиманитѣ, свирнитѣ, гуслитѣ, хорътъ, посерѣщатъ трилѣтната отроковица и бѣдѣща Майка на Господа нашего Исуса Христа. И наша та Православна Церква е поснятила днешния-

день въ память на това събитие. Въ честъ и память на това събитие, като върни любезни чада на нашата майка Църквата и ний братя днесъ сме се събрали тукъ, въ тоя храмъ да празнуваме, да възпѣемъ входътъ, посвѣщението на Пресвѣтая Дѣва Мариа въ храмътъ Иерусалимски.

Нъ нека не излезимъ отъ тукъ безъ навидание. Като празнуваме този день, нека земемъ единъ урокъ и нека бжде той още по-спасителенъ за всѣкого отъ насъ. И какъ можемъ, братя, да речемъ, че обичаме, че уважаваме, че почитаме този божий день добръ и спасително, ако не земемъ пимѣръ отъ Дѣва Мариа и глѣдаме да живѣемъ като нея святъ, чистъ, добръ животъ?

Ний трѣбва да се поучимъ отъ днешниятъ празникъ, като гледаме да живѣемъ добръ и да отбѣгаме отъ лошитъ работи. Матеръ Божия се обрѣкла да служи Богу до животъ; тя се посвѣтила да се обучава край Бога—въ храмътъ Божий, и всѣкоги била въ молитва и размишление за Божиитъ работи, за доброто, хубавото и спасителното. Тя слушала служителитъ Божии, Священниците и учителитъ и просвѣтителитъ си; тя изучавала отъ малка още законътъ Божий, и гледала да живѣй споредъ него, да обича Бога преди всичко и най-много да Му служи, да му се моли и во всичко да Му бжде покорна и послушна. И ний, братия, като чада Божии, като глѣдаме примѣрътъ на Пресвѣтия Дѣва Мариа, трѣбва да искараме една голѣма полза за себе си отъ празнуванието на днешния день. Не е нужда да се посвѣщаваме всички като Дѣва Мариа на безбраченъ животъ и да седимъ неотлажно отъ черквата и черковния дворъ, както правяла Св. Богородица: стига само да не се отлачаме съ мисълта си отъ черковата и да ходимъ всѣка Нѣдела и празникъ въ черква, и да се поучаваме въ Божия законъ. Ний трѣбва да знаемъ учението Христово и да живѣемъ и да дѣйствуваме съгласно съ това учение. Ний трѣбва да се научимъ, да се приготвимъ къмъ такъвъ спасителенъ животъ, трѣбва да се възпитаемъ по духътъ на Християнското учение, да служимъ Богу както ни учи това учение; трѣбва да научимъ чадата си какво нѣщо е Христосъ, какво иска Той отъ насъ, какви сж нашитъ Християнски длѣжности, какъ трѣбва да живѣемъ за да бждемъ честити на тои свѣтъ и блаженни на оии. Това можемъ да постигнемъ главно при рѣководството, при разумното водение възпитанието и образованието на юношеството, и това могатъ

да извършатъ майкитъ, учителитъ и учителкитъ. Едно време, въ старо време, дѣцата си учаха и възпитаваха при храмътъ Божий. И сега на много мѣста у насъ обучението и възпитанието на дѣцата става при църквитъ, и до скоро се учаха и четяха по черковнитъ книги и пѣяхъ въ черквитъ; нъ отъ нѣколко време насамъ, обучението на дѣцата, както и възпитанието имъ се друга посока, друго направление, отъ колкото по-предишното. Обърна се внимание на свѣтското образование, отъ колкото на духовното, особено на възпитанието малко се обръща внимание. Нашето съвременно юношество се храни повече отъ плодътъ на дървото *познание*, а дървото на *животъ* се изостави и постоянно се изоставя. Може да се каже, че нашитъ дѣца се *учатъ* само а не *въспитаватъ*; тѣ се учатъ на разни познания, нъ тѣхното сърдце, тѣхната духовна, нравственна страна остава неразработена както трѣбва. Какво добро, умно и плодотворно сѣме може да посее една майка въ чадото си, когато тя сама, нейното духовно сжщество е неразработено добръ? — Никакво. Такава майка съ една рѣка прави а съ другата разваля; има майка; и ще си има за напредъ много повече, които ще сѣятъ въ невиннитъ, въ чиститъ души на рожбитъ си сѣмето на тлѣнието, плѣвелитъ на порокътъ, на грѣхътъ. Невъспитани добръ, ненавиждали да бждатъ образецъ за тѣхъ отъ чистъ християнски животъ, съ майченото млѣко наедно ще вкаратъ въ дѣцата си и сѣмето на разврата. Ако майката не има добръ, християнски животъ, ако тя не постѣлва споредъ учението Христово и Християнската нравственостъ, то като порасте дѣтето ѝ ще слѣдва по примѣра на майка си и на баща си, и ако тѣ не сж добри, просвѣтени и благочестиви християни, то неще бжде и добръ гражданинъ, полезенъ за себе си и за другитъ: порочнитъ хора сж язва за обществото. Нъ както на всѣкадѣ, така и у насъ, майкитъ могатъ да направатъ голѣмо благодѣяние на нашето общество, ако тѣ дадяха на това общество нравственни, християнски възпитани сили. Ака има нѣщо, което най-много да ни липсува, то е отелтетвието на доброто възпитание, на добрата отхрана; а добрата отхрана, безъ християнскитъ начала, безъ благочестието неможе се придобие, и до — като не се заловимъ сериозно за това възпитание, до — като не отгледаме добри християнски дѣца, нѣма да имаме и добри граждани и здраво, нравствено общество, пълно съ любовъ къмъ ближнитъ и християнско самоотвържение. Свя-

щenna длъжностъ е, прочее, и на обществото, и на родителитѣ, и частно на всѣкиго отъ насъ да въспитаемъ дѣцата си въ духътъ на християнската вѣра и благочестие. да ги направимъ най-напрѣдъ добри и благочестиви, да сложимъ добра, ягка и здрава основа въ тѣхъ. Дѣцата сж естествено добри и въсприѣмчиви, подрѣжателни. Ако не ги обѣщаваме на храмътъ *въспитатися Господеви*, както Дѣва Марія, то да ги водимъ често въ черква, да ги познаемъ, тѣй да се каже, съ черквата, да ги навикнемъ да я обичатъ както своя духовна майка, която тоже ги обича като свои дѣца и ги питае невидимо съ духовна храна; да ги научимъ да се кръстятъ и да се молятъ Богу още отъ малки, та когато порастатъ да станатъ добри християни и полезни граждани. Нека примѣра на Матерь Божия да служи за ръководство на всяка добра майка и добръ баща. А Богъ, който е Отецъ на всици и който така прилежно се е грижилъ върху особенното отглеждане и сохрание на Еврейскитъ народъ, да споспѣшествува на всеки баща и майка да отхранятъ добри и благочестиви чада, както Св. праведний Юкимъ и Анна сж се грижили за отхраната на Пресвятая Дѣва Марія. Да се молимъ, братия, всици на Бога и на Матерь Божия да ни просиѣти въ истината и правдата и ни направи достойни синове на своето царство. — Пресвятая Владичице, Богородице моли о насъ грѣшнихъ! — Аминъ.

БОГОСЛОВСКИ РАЗМИШЛЕНИЯ

[Продължение]

Блаженството. Человѣческото тѣло е прѣходнище, а душата му е вѣчна. Истинското щастие на духътъ не може да се заключава въ врѣменнитѣ чувствени удоволствия. „Царството Ми не е отъ този свѣтъ“ казва Христосъ. „По напрѣдъ търсете царството Божие и Неговата правда. Не си събирайте съкровище на земята, гдѣто молцитѣ и ржждата могатъ да го развалятъ.“ Царството Божие е въ самитѣ васъ, въ духътъ ви. Душата е по-важна отъ тѣлото. „Никое око не е видѣло и ухо не е чуло това, що е приготвилъ Богъ за тѣзи, които обича.“ Този, който иска да узнае духътъ Христовъ, иска чете Евангелскитѣ блаженства.

Не само едно изномощавание на тѣлото, нъ заедно съ това и душевний гладъ и жажда за правдата принесатъ истинското удоволствие, истинското удовлетворение на Христи-

анекото чувство.

Въ туй се състои позитивнитѣ (положителний) характеръ на Християнството, който чрѣзмѣрно надминава отрицателния и безплоденъ буддизмъ.

Индийскитѣ религии наистина, учатъ за въплощението на божеството, нъ нищо не знаятъ за истинно человѣческото Богоуподобление.

Истинността на вътрѣшний животъ.

Наший духъ е сроденъ съ Духътъ Божий и за това не може да живѣе лъжливъ животъ. Когато Христосъ изрѣче за Себе си: „Азъ съмъ пътятъ и истината и живота“, то това означава слѣдующето: Азъ съмъ истината и вътрѣшно-най съвършенний животъ. Лъжата, двоеличността, лошитѣ намѣрения — твърдѣ далечъ отъ Мене.

Християнската нравственностъ е височайшата, защото тя почива само на вътрѣшната истинностъ и на добритѣ цѣли на дѣйствиата ни.

Материалистически моралъ, който е основанъ на чувството на прочутата, знаменитата солидарностъ, се задоволява съ външната стража на добритѣ ни дѣла. Практически свѣтски моралъ казва: „Прави добро, избѣгвай неправдата“; нъ той твърдѣ малко се грижи най-главното — за вътрѣшното настроение.

Не само едни външни дѣла ни водятъ къмъ блаженство, заедно съ вѣрата, съ помощта на която ний вършимъ нашитѣ добри дѣла.

Искупване отъ първородний грѣхъ.

Плътекитѣ сладострастия, очнитѣ прищѣвки и гордостята сж три извора на грѣхътъ.

Человѣкъ е робъ на ненаситния егоизмъ и съблазнителнитѣ страсти. Всички ний се раждаме и умираме съ наследственний грѣхъ, като прибавяме къмъ него още бесчисленно множество лични грѣхове. Отъ тѣхъ можемъ да се спасимъ само въ черквата, съкровищницата на благодатнитѣ дарове, въ която Троицний Богъ, по заслугитѣ на Своя Синъ, съ благодаритѣта на Св. Духъ устроява человѣческото спасение съ многоразлични срѣдства.

Христовий кръстъ е свѣтото оръдие символътъ на нашето избавление отъ робството на грѣхътъ. Распятий Богочеловѣкъ — ка къмъ насъ отъ височината на голгота: „Азъ побѣдихъ мъртътъ!“ Бждете ми послѣдоватѣли и раскжсайте вашитѣ грѣховни връски!“ Кой иска да дойде слѣдъ мене, да се откаже отъ бе си, да вземе кръстътъ си и да тръгне слѣдъ Мене!“

Самоотверженината любовь.

Макаръ всички религии и да проповѣдватъ любовь, въ да пожертвува челоѳкъ самъ себеси за намаление челоѳческитѣ страдания е специално Християнска добродѣтель. Както материализма е система на егоизма, така, напротивъ, Християнството е система на самоотверженната любовь къмъ Бога и ближнитѣ.

Послѣднитѣ признаци ний наричаме Християнски, защото тѣ най съвършено сж се въплотили въ Богочелоѳческото Лице на Основателя на Християнството—Христа спасителя. И въ другитѣ религии, особно въ буддизмътъ, се намиратъ, на гледъ, сродни елементи. Въ далечъ не съ такъвъ опрѣдѣлено изразенъ характеръ на социалний мораль, както въ Християнството. (Слѣдва)

Размишление върху необходимостта на вѣрата въ безсмъртието на челоѳческата душа.

(Продължение отъ 2-й брой.)

Какво ще прави пъкъ тогасъ другата частъ отъ челоѳчеството—болшинството, което е обидено отъ съдбата, прѣкарва живота си съ борба съ бѣдността и което пѣма възможността не само да обрѣца живота си въ посрѣненъ пиръ, нъ дори го влачи отъ день на день макъръ при пѣлно обезпечение или, по-малко отъ това, при сухий късъ хлѣбъ? Еднотичкий неизбѣженъ и самий правилень исходъ на тѣкъвъ животъ е самоубийството. За какво да се страда по цѣли дни, години и може би прѣвъ цѣли животъ, ако единъ мигъ може да го прѣвърне въ нищо и да прѣкрати неговитѣ страдания? Да, и въобще „самоубийството, говори Достоевский, при изгубване идеята въ безсмъртието, ще бѣде съвършена и неизбѣжна необходимостъ за всѣки единъ челоѳкъ, който малко-малко се е повдигналъ въ образованието си надъ скотоветѣ“. (Съвр. Писат.). Още повече, че въ живота на всѣки челоѳкъ, колкото и да би билъ добъръ, всѣкога си има своитѣ печали, своитѣ бѣдствия.—

„Нѣка азъ умрѣ, като откъсната роза.

у Не е ли по-добрѣ, да загинѣ тѣй скоро;
у Отъ колкото да вѣхнѣ бавно?“

говори, чрѣвъ устата на Байрона, Ассирийский крѣрь Сарданапѣль. (Сард. Д. IV.)

тѣ Ако отдѣлно живота на всѣки челоѳкъ, ни отсѣтствието на вѣрата въ безсмъртието, жѣдставлява доволно бзутѣшна картина, то тѣкъвъ трѣбва да се прѣдстави живота на едно бр:

цѣло общество или даже на цѣлото челоѳчество? „За какво, говори у Достоевский самоубийца, който не признавалъ бѣдѣщия животъ. —За какво хората въ обществото се уреждатъ привилно и нравственно-праведно? На това вече, никой не може ми отговори.“ (Съвр. Писат.)

Напоследъкъ, трудно е да си прѣдставимъ челоѳческо общество, което да не вѣрва въ безсмъртието. Нъ, отъ една страна, историята, а отъ друга—прѣдставителитѣ на материализма даватъ ни прѣдставление за течението на живота въ тѣкъво общество. „Догматътъ относително бѣдѣщия животъ, говори Голбахъ, прѣпятствува на хората да се грижатъ за истинското щастие....

И така, тѣй като на щастieto, което е сжщинската цѣль на живота, спомагатъ властта, знатността, богатството, удоволствията, при умѣнието да се ползува съ тѣзи добрини, то съвсѣмъ напраздно вика мрачната философия противъ исканието на тѣзи добрини“. (Идеал. и реал. на П. И. Линицки, стр. 270.). Власть, знатность, богатство, удовольствия — изобщо земното щастие,—ето идеала на живота на невѣрующето въ безсмъртието общество. Както се знае, прѣдмѣтитѣ на този идеалъ сж способни, повече отъ всичко друго, да разгорѣщаватъ страститѣ, така щото постигнатието му (на идеала) би се съединило не съ щастieto, а съ бѣдствията и съ най-големитѣ нещастия. Силата, която управлява законитѣ, при унищожението на по-разумний принципъ на живота—именно: вѣрата въ безсмъртието на душата, би станѣла (силата) безсилна, защото, както е извѣстно, авторитета на законитѣ е свързанъ съ свободното имъ уважение и челоѳческото имъ подчинение. Нъ въ общество, което отхвърля вѣрата въ безсмъртието на душата, какво уважение на законитѣ би имала, което обградено отъ егоистическа воля, противодѣйствува на това? — После това, извѣстно е, че челоѳческитѣ закони всѣкога можатъ да искривятъ направлението си, или чрѣвъ лѣжа, или чрѣвъ подкупване, или, пъкъ, съ каквито и да било други коварни начини. Поради това и земната сила, безъ вѣра въ живота съ неговитѣ вѣчни награди и наказания, е безсилна да обуздае страститѣ и лошитѣ работи, които произлизатъ отъ страститѣ. Че въ дѣйствителность вѣрата въ бѣдѣщия животъ е единственний най-силенъ мотивъ, който обуздава распѣтствието на земний животъ, това го е казалъ гениалний Шекспиръ въ своята трагедия „Крале Лиръ“

„Не, ако този челоѳкъ не бѣде

Наказанъ строго, то смѣло ще се завзема
Да правя грѣхове“.....

казалъ слугата за Корнвалла, като вперилъ
двѣтъ си очи къмъ нещастний старецъ Глос-
тера“ (Д. III, сц. 7.).

Ето какви послѣдствия ни довело отрича-
нието необходимостта на вѣрата въ безсмър-
тието на душата. Нѣма нужда да се доказва
всичката нелѣпостъ, всичкото безобразие отъ
тѣзи слѣдствия за разумно-нравственното съ-
щество, каквото е чловѣкъ. Тъ като отниматъ
отъ него всичко свѣто, всичко чисто и възви-
шено, поставятъ го на степенъта на която стои
безраслудний и безсмисленъ скотъ. А отъ тукъ
какво произлазя? Не излазя ли, че и това
прѣдположение, изъ което извадохме тѣзи слѣд-
ствия (че не трѣбва да има вѣра въ безсмър-
тието на душата.), тѣй сѣще е нелѣпо и не-
основателно? Не по малко отъ това, отъ тукъ
произлазя, по единъ очевиденъ начинъ, не са-
мо разумността на вѣрата въ безсмъртието
на душата, нъ и необходимостта отъ нея.

Въ самий смислъ, ако чловѣкъ, въ що-
годѣ, се отличава отъ животното, — а пъкъ
той несъмнено се отличава въ много същес-
твенни нѣща отъ него, то всичко това си има
своятъ исходъ, основание и край въ вѣрата
за безсмъртието на душата. Слѣдователно вѣ-
рата въ безсмъртието на душата е така сѣщо
необходима, както е необходимо прѣдположе-
нието, че чловѣкътъ по природата си стои
пѣ-горѣ отъ животнитѣ. „Основната и един-
ственната висока идея на чловѣческото битие
е необходимостта и неизбѣжността на убѣж-
дението въ безсмъртието на чловѣческата
душа“, говори Достоевский (съвр. писат.). А
вѣра, споредъ учението на Христианската Цър-
ква е увѣренността, убѣждението въ идеитѣ
(истинитѣ), които прѣвизнаватъ чловѣческо-
то знание.

Прѣвелъ: *Гр. Несторовъ.*

* * *

Знаешъ ли, друже, гдѣ е радостта и щастието,
Знаешъ ли, гдѣ е утѣшението въ нещастнието,
Гдѣ е утѣхата и мирътъ и спасението,
Гдѣ е съ този свѣтъ и злото и примирението?
Въ Бога — нашия милъ Спасителъ:
Той ни е щастието и нашъ осветителъ.

А. Державинъ.

За безбожний материализмъ.

(Продължение отъ 10 нй брой)

Послѣдното прибѣжище на материалисти-
тѣ е било уподобяването, което се забѣлѣз-
ва между чловѣка и нѣкои видове маймуни
— Шинпанзе — Горилъ и като не могли това
си глупаво уподобяване да утождествятъ
чрѣзъ сравнителната анатомия, както и чрѣзъ
Палеонтологията¹⁾ и прѣдисторическата дре-
вностъ прибѣгли къмъ изобрѣтението и създа-
ването тѣхническия „Прѣдчловѣкъ“ или „че-
ловѣко-маймуна“ или „сѣденително коленице“
чрѣзъ което искали да претендиратъ, че е
сѣществувалъ типъ посредствующъ между
чловѣка и маймуната — собственниятъ роди-
тель на днешния чловѣкъ, типъ, който е билъ
въ цвѣтуеще състояние въ предисторическата
епоха и който ся е изгубилъ; за нещастие о-
баче таквъ типъ не се е намѣрилъ отъ па-
лионтологията и отъ прѣдисторическата дре-
вностъ. До сега е поне извѣстно това събитие
че вѣнъ отъ станалитѣ опитвания отъ Евро-
пейци у дивитѣ племена не сѣ е сполучило да
се открие, че чловѣкъ произлиза отъ майму-
на и на опаки, а при това се е забѣлѣжило и
най-важното събитие въ наследствеността на
духовнитѣ и душевни служения, сир., че тѣзи
прѣминаватъ у чловѣка отъ восходящитѣ
къмъ нисходящитѣ, а това не се случва у май-
мунитѣ и другитѣ животни; всичкитѣ случаи
на чловѣка, които прѣдставили майминови-
денъ образъ и маймуновидна глава сѣ пока-
зали патологически и чудовищни неправи-
лности въ устройството. Прѣди нѣколко години
се бѣше повѣрвало, че сѣществуватъ племена,
които се намѣрватъ още въ периода на на-
чалното си организиране, но се доказва, че
тий сѣ били организирани, както нашето пле-
ме и въ нѣкои случаи стоятъ по-горѣ; гла-
вата на Ескимоситѣ и на Фуенитѣ принадле-
жи на най-свѣршенния типъ; други нѣкои
племена, както онии на Ведитѣ въ островъ
Цейлонъ и на туземцитѣ въ островитѣ Ан-
даманъ, иматъ черепъ намаленъ по обемъ, за-
това ги и помислили хората, че принадлежатъ
на типа на малоглавитѣ; но при всичкитѣ у-
малени расстояния на черепа имъ, се доказва
чрѣзъ свѣдуци изучивания, че сѣ много да-
лечъ отъ типа на малоглавитѣ, и че иматъ
свѣршенна правилностъ въ черепа си, затова
и антропологътъ Вирховъ нарѣкналъ таквитѣ
черепи „наноцефалъ“ (отъ *nanos* и *kephali*) въ

1) Палеонтологията — гръцка наука за вкаменения прѣдмѣта,
която открива геологията. Рех.

противоположност на малоглавитѣ, (microkerpha li), които се характеризиратъ чрезъ разни неправилности.

Едно само племе е останяло неиспитано и неизслѣдвано, то е племето на orangs—simangs и orangs—sekaïs, туземци на полуострова Малака, въ гористата страна въ която, като отишълъ единъ руски пътешественикъ заблѣжилъ нѣкои индивидууми отъ това племе, които се различавали до малкия си ръстъ и по космитѣ на главата си; напоследъкъ же една научна миссия издирила всичко що се отнася и къмъ това племе и испратила черепи и косми до специалния на такви изучвания антрополога Вирховъ, който заблѣжилъ, че тѣзи черепи иматъ чъртитѣ на глава отъ малоглавъ негръ съ умалена вътрѣшна черепна вместимостъ, безъ обаче да прѣдставляватъ него най-малката дия отъ чисто скотско происхождение. По този начинъ изслѣданията въ всичкитѣ точки останали отрицателни и безполѣзни, относително освѣтлението въпроса за началото на сщществата и за постъпенното развивание на видоветѣ, него ся е намѣрилъ „прѣдчеловѣкътъ“ „маймуночеловѣкътъ“, и „сѣднителното коленце“, това всичко остана като басня. Научната антропология се започва по необходимостъ отъ живущитѣ племена; ако пакъ нѣкои сериозно като разиска иска да утвърди догмата за метаморфозиранието, трѣбва по необходимостъ да ни докаже точно кждѣ главно иматъ началото си чловѣческитѣ племена, и какъ сж придобили особнитѣ черти, които се пазятъ у тѣхъ чрезъ наслѣдството. Още не се е рѣшилъ научний антропологически въпросъ да ли всичкитѣ чловѣчески племена сж произлезли само отъ единъ чловѣкъ, или отъ много, както мисли Quotrafages напоследъкъ и Cimplovic и при всичко това има учени мъже (по злощастие), които прѣдлагатъ происхождението на чловѣка отъ маймуната за учение неприворѣчно!

в.), *Психологически сѣтъ*. Въсхищенитѣ материалисти като не сполучили въ изслѣданията и старанията си да докажатъ, че вщществото се саморажда, като не намерили почва и подпори въ физикоматиматически и биологически науки прибѣгли най-послѣ къмъ душевната сфера на чловѣка, като искали да докажатъ, че феноменитѣ на тая сфера сж резултати отъ химически и механически дѣйствия на мозачното вщщество, това намислили и доказали и слѣдователно непосредствено заключили за чистата и исключителна сщщественностъ на чловѣческия душевенъ животъ; тѣ

мислили, че сж сполучили желанието си, понеже се доказало, че лице не сщществува вънъ отъ веществото. „Онова, що иска чловѣкъ, това и мислили да е, но не е тѣй.“

Много се е писало и разисквало за анатомическото, биологическото, микроскопическото, физиологическото и патологическото съставление и распорѣждане на нервическата система и на мозъка, но ний тука ще спомѣнемъ на кратко само поризмитѣ на авторитетни личности, които иждивили всичкия си животъ за разрѣшавание таквитѣ въпроси и на които мнѣнията сж тѣй да рѣчемъ аксиоми въ учения свѣтъ. *Пастъоръ* вижда голѣма яма между чловѣка и скотския енстиктъ и проститѣ механически закони на веществото, за това и въспѣва идеята за безконечното сщщество. Най-великитѣ физиолози и най-вече онѣзи на нервическата система, *Mazendie, Nourens, Claude, Bernard, Weber, Vulpian* и *Du Bois Raymond* исповѣдватъ, както слѣдва, невѣжеството на биологическитѣ науки и на физиологията на нервическата система, за да могатъ да дадатъ сериозно и опрѣдѣлително тълкование на душевнитѣ и духовни феномени на чловѣка. Биологическитѣ науки иматъ за цѣль и послание анализиранieto на жизненнитѣ феномени и на законитѣ имъ и изслѣданията на по-ближнитѣ причини, но не сж въ възможностъ да опрѣдѣлятъ сщщността имъ и първитѣ причини. Нервитѣ и клѣткитѣ на мозъчното вещество иматъ своето да възбуждатъ, да приематъ вжншитѣ впечатления и да ги приносятъ, но не сжставляватъ самото почувствование, мисляние и искание, него първата причина изъ която проистичатъ. Днешнитѣ напрѣдци на науката ни сж отвели къмъ по-логичното истълкувание всичкитѣ феномени, които сж относятъ къмъ механическитѣ закони на веществото, но бездна сщществува между тѣзи веществени феномени и истълкувание то и точното опрѣдѣление на мозъка, него е възможно чрезъ колебанията и расклащанията на веществениитѣ атоми и на нервическитѣ клѣтки да ся истълкува почувствуванието на чловѣческата личностъ, почувствуванieto „Азъ.“

(Слѣдва)

ЖИВОТЪТЪИ ДЪЛАТА

НА

**Св. Кирила и Св. Методия Словѣнски и
Български просвѣтители и Апостоли.**

[Продължение отъ 10-й брой].

15) Щомъ приелъ писмото Св. Методий тръгналъ за Римъ. Светополкъ проводилъ съ него и едного отъ своитѣ чиновници, на име Семисинъ. Св. Методий като митрополитъ, билъ е подчипенъ подъ Папата, за това Папата съставилъ едно сѣдилище да го сѣди. Двѣ набѣдявания имало повдигнати срѣщу него: че е еретикъ въ вѣрата и че служи на Словѣнскии языкъ. Св. Методий се оправдалъ и за едното и за другото. Това се разбира отъ писмото, което писалъ Папата на Свѣтополка, слѣдъ това сѣдение на Св. Методия и въ което се спомънува, че го намира православенъ и му потвърдява всичкитѣ архиепископски права, като му подчинява всички свѣщенници, дякони и духовни отъ всичкитѣ чиновне, които се намирали въ Светополковата държава.

До тука Св. Методий винаги побѣждавалъ своитѣ неприятели; обаче тѣ все пакъ сѣ намѣрили начинъ да уничтожатъ или поне да ослабятъ неговата побѣда.

Свѣтополкъ като мислялъ, че Св. Методий не ще се завърне изъ Римъ, прѣпоръчалъ на Папата за епископъ Немца Вихинга, когото Папата дѣйствително е назначилъ за епископъ, като му отцѣпилъ единъ дѣлъ отъ Панонската Епархия съ столенъ градъ Нитра. Папата, ако и да е направилъ това отъ любовь къмъ Свѣтополка, все пакъ прѣпоръчалъ на Вихинга да се покорява въ всичко на своя архиепископъ Методия, спорѣдъ църковнитѣ правила. Обаче Вихингъ, като Латински епископъ, на дѣло глѣдалъ да бѣде съвѣснъ независимъ отъ Св. Методия и на скоро му станалъ най голѣмий противникъ и гонителъ, та жестоко тровилъ послѣднитѣ години на Словенскии Апостолъ. Този човѣкъ способенъ на всичко, измѣнникъ безъ милость, безъ съвѣсть и безъ вѣра правилъ всичко за да развали дѣлото на Св. Методия.

Като се завърналъ въ Моравия, слѣдъ таквози блѣскаво оправдание, Св. Методий мислилъ, че отъ сега нататакъ ще го оставятъ на мира, обаче неговитѣ неприятели били неуморими въ злитѣ си намѣрения срѣщу него. Тѣ направили една нова много по лоша интрига срѣщу него. Види се, че Св. Методий не е самъ съ ржката си прѣдалъ на Свѣто-

полка писмото отъ Папата, но му го е испратилъ съ нѣкои. Неговитѣ неприятели закопали това писмо, оничтожили го и вмѣсто него написали друго едно, въ което Папата осѣжда Св. Методия, а прѣпоръчва Вихинга, при това забранява съвѣснъ словѣнската служба и заплашва съ отлъчване и анатима всѣкого, който не билъ послушалъ неговата заповѣдъ.

Свѣтополкъ отъ една страна като не билъ толкови разположенъ къмъ Св. Методия, а отъ друга страна като немарилъ за словенската служба лѣсно е можалъ да подпадне подъ тази сплѣтня. Отъ това се появили нови грижи и нови тѣглила за словѣнскии Апостолъ. Като се намиралъ въ таквози смущение, той се обърналъ пакъ къмъ Папата и го попиталъ да му обясни тази тъмна игра. Папа Иванъ VIII, на 23-й Априлий 881 год. писалъ му въ отговоръ.

„Архиепископу Методию!

„Като одобряваме пастирската грижа и старанията, които показвашъ за да придобиешъ душитѣ на вѣрнитѣ за Господа Бога нашего и като видѣхме, че си ревностенъ, привърженникъ на православната вѣра, ний се много зарадвахме въ Господа, и непрестанно му благодаримъ за неизмѣрната милость, да те распалва повече и повече въ твойтѣ трудове за доброто на свѣтата църква и да тѣ опази отъ всѣкакви напасти. Обаче като се научихме отъ твоитѣ писма за разнитѣ неприятности, които ти се правятъ, ний се много наскърбихме“.

Но нататкъ Папата спомънувалъ това, което самъ билъ писалъ на Свѣтополка за Методия т. е. че е правъ въ вѣрата и пр.

„Никакво друго писмо не писано, казва Папата, до Свѣтополка. Ний не сме нищо заповѣдали ни явно ни тайно на епископа (разумява се, на Вихинга); нито сме рѣшавали да дѣйствуващъ ти друго яче..... Прѣстани прочее да се съмнявашъ..... не дѣй се растѣква за разнитѣ неприятности. Като е Богъ съ тебе, кой може да бѣде срѣщу тебе“?

Това писмо се прочело явно въ едно събрание отъ словени, които го поздравили съ радостни въсклицания. Св. Методий като не можалъ вече да търпи Вихинговитѣ интриги, принудилъ се да го прокъсне, нѣщо косто Вихингъ отдавна заслужвалъ. И слѣдъ това Св. Методий билъ вѣчно спокоенъ да се занимава съ своето апостолско дѣло мѣжду словѣнитѣ.

Побѣдитѣ Свѣтополкови надъ Нѣмскитѣ королинги, като разширили границитѣ на Моравската държава, дали ново по-пространно поле за дѣятелность на Св. Методия. Има дан-

ни да върваме, че първия словѣнски митрополитъ въ Моравия е посѣлъ и първото Християнско село и въ Полша, олицо тъй като въ Чехия и Хърватско.

Въ 882 год. Българитѣ помисляли на помощъ отъ Васалитѣ на Корутанскій Херцогъ Арнодера, нападали на Свѣтополкъ, който билъ скаранъ съ Херцога. Но Свѣтополкъ въ тази война сполучилъ да привееме цѣла Панония и станалъ съседъ на Българскій царъ Бориса на Дунава. Методий тогава приелъ покана отъ самия Византийски Императоръ да дойде въ Цариградъ, каквото ди може да покаже неговитѣ словенски книги на словѣнитѣ, съседни на Михаила; поради това той задържалъ въ себе си нѣкои отъ Св. Методиевитѣ книги и единъ отъ неговитѣ священници съ единъ дяконъ.

Последнитѣ си години той прѣминалъ въ довършването прѣводътъ на Свѣтото Писание. Приказва се, че двама вѣщи бѣраонисци сѣ писали, а той казвалъ. Тогава привѣлъ Вѣтхий завѣдъ, книгитѣ за Макавентѣ, и съ това е довършилъ вѣликото дѣло което захваналъ заедно съ борбата си; шесть мѣсяца, казва житието, траяла тази работа. На 29-й Юлий 884 година Св. Методий освятилъ църквата Св. Петра и Павла въ Бърно (Брюнъ), гдѣто се намиралъ и Свѣтополкъ и много народъ. Това е послѣдното дѣло отъ явний животъ на Св. Методия.

16) Най послѣ крайтъ на Св. Методия се приближилъ. Прѣди смъртъта му събрали се около него многобройнитѣ негови ученици и го помолели да имъ назначи, кого остава за свой наследникъ, Св. Методий тогава казалъ:

— Ето Ви Горазда! той е православенъ, родомъ е отъ ваща земя, човѣкъ свободенъ, ученъ и латинскитѣ книги добръ знае. Нека бже той ако е такава волята Божия и ваща любовь. На Врѣбница 4-й Априль 885 год. Св. Методий, ако и тѣжко болѣнъ, все пакъ отишелъ въ църквата, проповѣдалъ, благословилъ княза, духовенството и народа, та казалъ на своитѣ ученици.

— Вардете ме, чада, още три дни.

Като се осѣщалъ, че ще скоро да умрѣ, той както и Св. Кирилъ често се разговарялъ съ своитѣ ученици. Училъ ги е мажки да продължаватъ захванатото дѣло и да се не страхуватъ отъ никакви прѣмеждия. Като спомнупалъ думитѣ на Апостола Павла, говорилъ на своитѣ ученици:

„Слѣдъ менъ ще дойдатъ вълци, които не ще пядатъ стадото; стойте на срѣща имъ, твър-

ди въ своята вѣра!

Въ зори на третий день рѣчьлъ:

— Господи. въ твоитѣ рацѣ прѣдавамъ душата си — и надѣхналъ въ рацѣтъ на священникитѣ, 6 Априль 885 годъ имъ възрастъ по-старъ отъ 60 години.

Тѣй умрѣлъ другий Словѣнскій апостолъ. архиепископъ Св. Методий!

Ученицитѣ му го съхранили тържественно както и заслужвалъ великий Словенскій апостолъ; на опѣлото му сѣ саужили на Словѣнски, Латински и Гръцки. Погрѣбали го отъ лѣва страна въ съборната църква въ града Велеградъ, столица на Моравия.

17) Подиръ смъртъта на Св. Методий настанало тѣжко врѣме за неговитѣ ученици, които били на брой до 200 души. За тѣхенъ глава се считалъ тогава Гораздъ, когато Св. Методий, както видѣхме, самъ оставилъ за свой приемникъ. Но и тѣхъ не оставили на мира неприятелитѣ на Словѣнството. Особенно заклѣтий врагъ на Св. Методия нѣмскій епископъ Вихингъ, вдигналъ срѣщу тѣхъ цѣлъ редъ гонения; за това тѣ се принудели да побѣгнатъ въ България, при царя Бориса-Михаила. Въ Бѣлградъ, сегашната Сръбска столица, който се е намиралъ на границата на България, тамошний начальникъ ги срѣщналъ много добръ. Царъ Борисъ и придворнитѣ му болѣри ги приели съ отворени приградки. Тѣзи Св. Методиеви ученици се заловили да продължаватъ въ Българското господарство дѣлото, което не сполучили да подкрѣпятъ въ Моравия.

Петтимата отъ тѣхъ разумѣва се по главнитѣ, именно: Климентъ, Гораздъ Наумъ, Ангеларий и Савва, заедно съ двамата апостоли Кирилъ и Методий Българската църква тачи подъ името свѣти „седмопочетни“ Тѣхний спомѣнъ и до сега още съществува на всѣдѣ въ околноститѣ на Охридското и Прѣспанското езеро, гдѣто се намиратъ тахни образи, статуи и църкви. Почитанието имъ било разширено и въ други мѣста, населени отъ Българи като напр. въ Родопскитѣ планини, гдѣто спорѣдъ Българскій списателъ Захариевъ сѣ се намѣрили развалени отъ една църква на Светитѣ Седмочисленници.

Най много отъ Св. Методиевитѣ ученици въ България се отличилъ Климентъ, който избралъ за поприще на своята деятельность: Македония; тамъ той работилъ неуморимо до животъ, първенъ като проповѣдникъ, а послѣ като епископъ въ Велица, въ ерѣдната часть на Македония, въ коритото на рѣка Струмица. Климентъ училъ и извадилъ до 3500 ученици,

които станали проповѣдници и священници; той написалъ много прости и лѣсни слова, мѣжду които и едно въ честь на Св. Кирила, а за народътъ е билъ новъ Павелъ за новитѣ коринтяни. Съ една рѣчь, казва единъ неговъ съврѣменникъ, всичкитѣ церковни книги, съ които се слави Богъ и неговитѣ святии, съ които се смирява душата — всичко това, намъ на Българитѣ, е прѣдалъ Климентъ. Този великъ работникъ на духовното развиване у Българитѣ умрѣлъ на 17-и Юний 916 год. въ Велица.

Също тъй съ благодарностъ се споменува и Наумъ, който починалъ на единъ мѣнастиръ на името му, расположенъ на брѣга на Охридското езеро въ едно прѣкрасно мѣсто. Не по-малка слава заслужилъ и Гораздъ, единъ отъ най-виднитѣ ученици на Св. Методия, мжжъ отличенъ, който познавалъ Словенский, Гръцкый и Латинский язици.

Младата словенска книжина, която въ Моравия се прѣкратила твърдѣ скоро, благодарение на ученицитѣ на Св. Кирила и Методия, цвтѣла въ България и завързала плодъ, който неприятелитѣ на словенството не сж можали вече да оничужатъ. Тѣзи мжже сж били наистина сътрудници на словенскитѣ апостоли не само въ расширение на Християнската вѣра, мѣжду Словенитѣ, но и въ прѣводъ на Св. Писание. Тѣмъ се приписватъ много стари прѣводи на Гръцко церковни съчинения, на които съчинителитѣ днесъ сж забравени вече: тѣмъ принадлежатъ безъ съмнение, разнитѣ житиета, мѣжду които и жизнеописанието на Костантина и Методия, на които простотата и значителната оригиналностъ особенно привличатъ читателя.

Слѣди.

Бесѣди върху Християнското богослужение.

Бесѣда втора.

За лицат които павършватъ богослужението и за присвоенитѣ имъ за тази цѣль одежди.*)

(Прѣвежда Гр. Несторовъ.)

Сега ще порасправимъ за значението на священнитѣ одежди, които се употрѣбляватъ при богослужението.—

При извършване на богослужението, отъ священнодѣйствиущитѣ, се употрѣбляватъ особни одежди, които обикновенно се наричатъ „Облачение“. Не за красота и прилика се у-

продължение отъ брой . . . .

потрѣбляватъ тѣ. Въ тѣхъ се заключава дълбоко и поучително значение. Като какво? Всичкото това „облачение“, ни напомнюватъ за смиренното състояние на Господа Нашего Иисуса Христа. А тъй като съ смирението си и съ кръстната си смъртъ Господъ Нашъ Иисусъ Христосъ ни искупилъ и ни дарилъ Небесното царство и всичкитѣ добрини—врѣмenni и вѣчни, то Св. Църква, както украсява съ злато и други скъпоцѣнности священнитѣ „облачения“, дава ни съ това да разберемъ, че за Ней нѣма нищо друго по-славно и по-скъпоцѣнно отъ тѣзи знакове на Неговото (Христовото) смирение. Като туря кръстъ на всичкитѣ священни „облачения“, показва това, че Св. Кръстъ е най-първото и най-главното урѣдие на нашето спасение и въ него — всичката сила и всичката похвала на вѣрнитѣ.

Такова, прочее, значение иматъ изобщо всичкитѣ свѣщенни облачения, нѣ не по-малко, всѣко едно отъ тѣхъ въ частностъ, си има своето велико тайнствено значение. Тѣй напр. „Стихаря“, иначе наречонъ „подризникъ“, ни напомнюва за тѣзи блѣстящи ризи, въ които Св. Ангели се явили при Въскресението и Възнесението Господне (Нов. Скриж. ч. 2, гл. 6, § 7). По разнообразието пъкъ на цвѣтоветѣ на материята отъ която той е направенъ, напомнюва, ту язвитѣ на Господа Нашего Иисуса Христа, ту струитѣ на течащата Негова кръвъ, а съ бѣлизникавостъта си ни поучава за пазение въ чистота и непорочностъ нашего сърдце (Нов. Скриж. ч. 2, стр. 82; Обокослуж. прав. Церкви стр. 122.)

„Поручитѣ“ сж малки наржкавици съ кръстове; тѣхъ ги облачатъ на дѣсната и лѣвата рѣка за по-добро удобство при священнодѣйствиата. Тѣ означаватъ Божиита сила, напомнюватъ за тѣзи връзки, съ които е билъ свързанъ Господъ Нашъ Иисусъ Христосъ, когато го водили на сждъ прѣдъ Кайафа и Пилата и внушаватъ мисль за търпение и бодростъ въ служението на Бога (Нов. Скриж. ч. 2, гл. 6, § 11).

„Епитрахиля“ означава благодатъта на священството, излѣта надъ извършителя богослужението (Нов. Скриж. ч. 2, гл. 6, § 8, 12-16). или, по изражението на Св. Иоана Златоуста—„Духовно помизание“. Безъ него священникътъ не може да извърши нито една служба, „Поясътъ“, съ когото се пристяга подризника и епитрахиля за удобство при священнослужението напомнюва за служението на Господа Иисуса Христа на ученицитѣ Своитѣ — Апостоли на Тайната Вечера, гдѣто Той билъ

припасанъ съ лента, и ни учи на усърдно служение Господу Богу (Нов. Скриж. ч. 2, гл. 6, § 13.)

„Филонъ“ или риза, се казва, тази кръгла безъ ръкави одежда, която священника облача върху всичкитѣ други одежди. Тя ни напомнюва за тази одежда, въ която войницитѣ облѣкли Христа Спасителя въ двора на Пялата, когато се ругаели надъ Него, като наричали, за присмѣхъ Царь (Иоан. 19, 2). Тя сжщо означава и тази праведность, която священникитѣ сж длъжни да я иматъ за примѣръ и поучение на другитѣ.

Ето, какво значение иматъ священникитѣ одежди, въ които се облачатъ священнослужителитѣ! За това, братия, като разбирате значението на всѣка една вѣщь, която се употрѣблява въ Църквата при богослужението, занимайте, при гледанието ѝ, умътъ си съ благоговѣйни мисли, които напомнюва или пъкъ изразяра отъ себе си, всѣка една вѣщь. Въ нашата православна Църква нѣма прѣдметъ, нѣма вѣщь, която не би имала свое особено значение. Нѣ освѣтъ благоговѣйнитѣ мисли, при гледанието на коя да е осветена вѣщь, като необходима принадлежностъ на богослужението, старайте се да ѝ оказвате подобающата честь. При това, свѣщенникитѣ вѣщи, които се употрѣбляватъ при богослужението, не всѣкога и не отъ всѣкого трѣбва да се похващатъ съ ръцѣ. За истинскиятъ Християнитѣ който съ страхъ влазя въ Божийтъ храмъ, даже и църковний прагъ трѣбва да бжде священь.

Който има уши да слуша, нѣка слуша.
(слѣдва.)

Гоненията, които претърпехъ Християнитѣ въ I, II и III-ий вѣкове.

Горчиви и страшни сж гоненията, които прѣтърпѣ Християнската църква отъ идолопоклонникитѣ и отъ царитѣ имъ. Християнската църква брой въобще десять гонения отъ явическитѣ императори:

1) *Неронъ* Императоръ, който първи повдигна най-люто и кърваво гонение противъ християнитѣ около 64 год. Той заповѣда да запалятъ града Римъ и за да се оправдае, каза, че християнитѣ били запалили града; въ неговитѣ гонения, които траяха 4 год., християнитѣ прѣтърпѣхъ голѣми мъки, той заповѣда да распяжтъ Ап. Петра на кръсть, а Ап. Павла да го съсѣчатъ съ ножъ.

2). *Домитианъ* Императоръ около 95 год.

вдигна второ гонение противъ Християнитѣ по причина, че ся страхувалъ да не би да ся лиши отъ царския си престолъ. Гоненията му бѣхъ жестоки; той проводи Св. Ап. Ивана на заточение и запали Св. Антипа, а послѣ слѣдъ кратко врѣме го убихъ.

3). *Траянъ* бѣше добръ императоръ, но Християнитѣ, като ся не съгласихъ да ся кланятъ на идолитѣ, то, той страшно ги мъчеше. Освѣтъ това, той предаде Св. Игнатия Антиохийскій Епископъ на дивитѣ звѣрове да го разкъсатъ.

4) *Адрианъ* императоръ около 138 год. бѣше заповѣдалъ само християнитѣ да ся наказватъ.

5). *Марко Антонинъ* философъ и императоръ, подъ неговото управление около 166 год. пострада Св. Поликарпъ Епископъ Смирскій, когото запали, а Св. Юстина философа посѣче съ ножъ.

6). *Септимий Сѣверъ* около 211 год. строго заповѣда да не приема никой християнската вѣра. Той убиваше проповѣдникитѣ, а Иремия Епископъ Лукдунскій закла.

7) *Юлий Максиминъ* около 235 год. Този императоръ бѣше свирепъ човѣкъ, той убиваше църковнитѣ настоятели, Епископи и др.

8). *Декийъ*, като ся възцари около 249 год. заповѣда по всичкитѣ страни на царството си, да ся принуждаватъ християнитѣ да приематъ насилственно язическата вѣра и да се откажатъ отъ Христа. А ония, които нещахъ да приематъ това негово повеление, заповѣда да ги изгорятъ живи. Той хвърли въ тъмница Алексавдра Еп. Ерусалимскій, който умрѣ отъ мъки около 251 год. Сжщо направи и съ Вавила Еп. Антиохийскій.

9). *Валерианъ* около 257 год. заповѣда на управителитѣ си да убиватъ Християнитѣ, гдѣто ги намерятъ събрани, като ся надѣваше, какъ по този начинъ, християнската вѣра ще ся изгуби само по-себѣ си; но като видѣ, че нѣма да сполучи съ намѣрението си, защото Християнитѣ напротивъ ся умножаваха отъ день на день все повече, то той издаде заповѣда да се изгорятъ. Той погуби Киприана Еп. Картагенскій.

10). *Диоклецианъ*, който е изгорилъ само въ Никодимия до 20,000 души, а въ Египетъ за единъ мѣсець около 17,000 д. християни.

Такива страшни гонения сж търпели Християнитѣ до врѣмето на Константина Великий, който като се възцари, даде пълна свобода на всичкитѣ вѣроисповѣдания.

XIX вѣкъ забѣлѣжава обратното. Нѣ-

кои отъ христианитѣ при пълна свобода безъ свѣнение сѣ отвори страшно гонение противъ тази сѣщата църква, за която е пролѣнато-кова мѣченическа кръвъ. Тѣ побѣдяватъ и напръдватъ, защото срѣщу тѣхъ нѣма никакви мѣпенически мѣрки нито отъ правителства, нито отъ духовни. Гдѣ ще му излѣзе крайтъ?

Изъ църковната практика.

[продължение.]

11). При издиганне въздуха въ врѣме „Вѣрую“..... трѣбва ли да се свива, или пакъ изново да се покриватъ св. дарове?

* Тръсканието на въздуха се прекратява щомъ влѣзе диакона въ алтаря, който взема въздуха отъ священника. сгѣва и го цалува, туря го на едно мѣсто на св. трапеза, гдѣто сѣ и другитѣ покровци, и слѣдъ това изговаря: *Благодать Господа*.....

12). При възглася „Святая святихъ“..... само агнеца ли трѣбва да се повдига. или заедно съ дискоза?

* Повдига се само Агнеца „малко надъ св. дискозъ“ и съ него не трѣбва да се прави кръстъ; слѣдъ това ся раздробяватъ и частитѣ му се турятъ въ кръстенъ редъ (гл. Служебника).

13). Намира ли се нѣкакво основание, щото при освѣтляване на вѣрбата, освѣтз кадението, но и да се порѣсва съ св. вода?

* Съгласно цер. уставъ, както е извѣстно на въпросителя, е турено само кадение и тогазъ да се чете молитвата.

14). Правилно ли постѣпватъ тѣзи отъ священнослужителитѣ, които при възгласа: „Твоя отъ твоихъ“..... правятъ кръстъ съ потиря и дискоза?

* Въ служебника подобно нѣщо не е казано да се извърши; напротивъ има опѣтвание отъ което слѣдва, че потиря и дискоза трѣбва да се повдигнатъ съвсѣмъ малко.

15). Слѣдва ли се, щото при възгласа „Въ первихъ помани Господи“..... да спомѣнуваме мѣстния епископъ, ако отсъствува?

* Ако неговото отсъствие е врѣменно, трѣбва да се спомѣнува.

16). Правилно ли постѣпватъ нѣкои отъ священнослужителитѣ, гдѣто допушатъ слѣдъ зауконната ектения да се пѣе „со святими упокои“

* Въ Типика (гл. 52) пѣнието на заупокойни тропари и кондаци се полагаатъ „слѣдъ входа“ прѣди Святий Боже.

(слѣдва.)

Изъ жизнеописанието на Св. и Чудотворца Николая

[6-й Декември]

Святитель Николай чудотворецъ *) се е родилъ въ градъ Патара, Ликийска область. Той още отъ матерната си утроба билъ избранъ отъ Бога и опрѣделенъ да стане великъ Святитель Божий и чудотворецъ. Още тогава, при рождението му Богъ показалъ чудесно на неговитѣ благородни и благочестиви родители, че той ще стане великъ челоуѣкъ. Въ врѣме на Святото му кръщение той стоя правъ въ купельтъ, като че да бѣше възрастенъ, а не като другитѣ дѣца и съ това той показа, или по-добрѣ да кажемъ, Богъ показа, какъвъ прозорливецъ ще стане когото порасте и се посвѣти на особно служение Богу. Но още едно нѣщо особно показваше, че това дѣте е извънредно дѣте, не като другитѣ, и това бѣше, че той бозаяше не като другитѣ дѣца а особно, и при това той въ срѣда и петѣкъ не сучеше до като не излѣзатъ благочестивитѣ христиани изъ вечеря отъ църкова—чакъ по екиндия. Подобно на Господа нашего И. Христа, той *растѣше тѣломъ и духомъ* и показваше много голѣмъ умъ и разумъ въ познанието, тѣй щото като го видѣше нѣкой и разговаряше съ него намираше го съвсѣмъ възрастенъ въ умъ и разумъ и поведение и се удивляваха всички като гледаха прѣмъдростята на дѣтето; така Св. Николай навикна изрядно на книжовно учение, а най-вече на духовното учение стана много искусенъ и нравенъ изряденъ. Родителитѣ му се радваха и славяха Бога, за дѣто ги дари съ такова чадо, а най-вече се радваше неговийтъ вуйку Наколай, който като гледаше, че младийтъ Николай преуспѣва като нива плодавити, намисли да го посвѣти въ духовенъ санъ за което и моляше родителитѣ му да го отдадѣтъ на служение Богу, а пакъ тѣмъ имъ се нещѣше, тѣй като само това бѣше имъ рожбата; но като благочестиви, като *святъ коренъ*, благословиа го и го отпустиа да служи Богу, като *святъ свѣтъ*.. И наистина, Св. Николай, излѣзе свята вѣтва, като *лоза плодотна въ домѣтъ Божий*, спроти както ще видимъ по-долѣ.

И тѣй, като прие при себѣ си Епископъ Николай младийтъ си племенникъ направи го священникъ. и когато го посвѣщаваше въ тоя санъ обрѣна се къмъ народътъ и каза едно слово въ което пророчествува какъвъ цър-

*) Умр. около пол. на IV вѣкъ.

ковенъ пастирь ще стане. „Ето, братия, каза той, ново Слънце виждамъ да изгрѣва. О блаженно стадо, тогози, съ когото се добихте сега да имате за вамъ духовенъ пастирь, той ще отварди добръ заблуждающитѣ се души и ще ги препитава на пашата на благочестието, и тѣплий помощникъ ще бѣде на онѣзи, които ще сж въ бѣда“.

Това пророчество се сбждна напълно и не само жителитѣ на града Патара и Ликийската страна и миръ видѣха помощъ и душевна и тѣлесна помощъ отъ това *ново слънце*; но и цѣлата Христова църква, която и до днесъ храни въ себѣ си тази велика святиня като драгоцененъ даръ отъ Бога, който подава уврачуване на болнитѣ, утѣшение на скърбящитѣ и помощъ на страждующитѣ и бѣднитѣ. Още като бѣше священникъ, Св. Николай подаваше помощни утѣшения на всички. Той бѣше отъ богати родители, и като умрѣха, испродаде всичко и го раздаваше по бѣдни и болни и мнозина спаси отъ погибель. Тѣй, наприкладъ, мѣжду многото му благодѣяния, той направи и едно таково, което учуди всѣки. Имаше единъ благороденъ чловѣкъ, но който изгуби всичкото си състояние и стана бѣденъ до толкова, щото нѣмаше вече съ какво да храни къщата си, ги дѣцата му щѣха да умратъ. Този клѣтникъ имаше три дѣщери много красиви и като нѣмаше съ какво да ги храни и облече, за да и спаси, намисли да преобърне благородниятъ си домъ блудилищенъ и да припѣчелватъ дѣщеритѣ му съ такъвъ позоренъ начинъ своето и неговото припитание и облѣкло! Тѣжка и убийствена бѣше за него тази мисль; но една невидна ржка спаси къщата му. Тази ржка бѣше ржката на Св. Николая. Една нощъ, когато всичко спѣше, той тайно хвърля една кърпа прѣзъ прозорецѣтъ въ къщи и си отива не забѣлазано. Сутрѣнната като стана чловѣкътъ видѣ възелтъ, зего, развързаго и вижда въ него голѣмо количество злато, и въ ужасътъ си той помисли, че това е измама, че го лжжѣтъ очитѣ му, но послѣ се увѣри, че това е дѣйствителность и заплака.

„Коя е тази невидима ржка,“ викаше той, кое е това милосърдно сърдце, коя е тази благородна, тази велика душа? Кой е невидимитѣ този спасителъ на честѣта на моя домъ на моитѣ мили църки? Ахъ, да бѣхъ знаялъ кой е да отида да припадна предъ краката му да плача и да му благодаря, но уви! Спасениятъ незнаеше, че неговиятъ спасителъ е Св. Николай, но послѣ той намѣри своя благодѣ-

тель. Св. Николай два пѣти му още хвърлялъ тайно помощъ и подиръ като намѣри втория възелъ моляше Бога да му открие този благодѣтель за да му излѣе своето благородно сърдце. И подиръ вече като изразходва този подарѣкъ, като засиромаша, като мислише, че невидимата ржка пакъ ще дойде, една нощъ чу, че тропа нѣщо вътрѣ въ стаята, и веднага се спуща въ тъмнината изъ вратата и Св. Николай бѣга да го не види и познае, а чловѣка тича да го олови, види и познае и благодари. Прѣдъ краката на благодѣтеля бѣше вече облагодѣтелственниятъ. Той плачеше прѣдъ него и неисканно му благодареше, а Св. Никола му се молеше да не казва никому за това нѣщо!

И тѣй животътъ и дѣлата на Св. Николая се прочуха на всѣкъдѣ. И когато умрѣ Епископътъ, Мирликийската Митрополия и трѣбваше да се избере други, то по Божие чудодѣйствие избра се за Епископъ Св. Николай, което достойнство той отказваше по голѣмото си смирение. Като прие управлението на Църквата, съ своето усърдие и ревность направи *да процѣфне яко кринъ*, и се умножи *яко кедръ въ ливанѣ*. Въ святия си подвигъ той направи множество явни и изрядни чудеса и знамения, за които зе да се говори още тогава на всѣкъдѣ, а сега вече говорятъ за тѣхъ по цѣлитѣ свѣтъ и даже невѣрцитѣ приказватъ за него. И въ него се изпълниха думитѣ на Спасителятъ, който каза, че който вѣрва въ Него ще извърши чудесата, които той правеше и даже повече ще направи; защото на Св. Николая му се покоряваха дори и морскитѣ бури и вѣтрове и диаволитѣ треперяха отъ него и велможи и царие му се бояха, — поради добринитѣ му и чудесата му. Той избави мнозина отъ морскитѣ бури и отъ ножѣтъ на спекулаторѣтъ по най-чудесенъ и удивителенъ начинъ. Той бѣше на църквитѣ свѣтилникъ горящъ високо; неговиятъ животъ и дѣла бѣха *солъ на земята*; неговото усърдие и ревность служатъ за примѣръ на всѣки ревнителъ. За това и неговото име се слави на всѣкъдѣ и за това по всички църкви му правятъ паметъ на 6-ий Декемврий. *Поминайте убо настаивники вашя, иже глаголаша вамъ слово Божие, ижже взирающе на скончаніе жителства, подражайте вѣрѣ ихъ!*

С Л О В О

на

РОЖДЕСТВО ХРИСОВО

„И внезапно съ Ангелътъ на едно нѣтъри се множество войска небесна, които хвалиха Бога и говоряха: *Слава съ всичкихъ Богу, и на земли миръ, во чловѣцѣхъ благоволение!*“

(Лу. 2; 13 и 14)

Ето, възлюблени братия, честити бѣхме да дочакаме и св. Рождество Христово! Ето вече обѣщанието, което бѣше далъ Богъ на чловѣцитѣ се изпълни чрѣзъ въплощението на Единородниятъ Синъ Божий и Господъ нашъ Исусъ Христосъ! Ето, братия, слушайте радостно като благовѣстие на великия Архангелъ Божий, който възвѣстява появлението на земята на предвѣчниятъ Синъ Слово: *се благовѣствую вамъ радость велию, — яко родися вамъ днесь Спасиже есть Христосъ Господъ.* Ахъ, братия, каква голѣма, каква неисказанна радостъ! Какво велико, какво радостно благовѣстие! Ето днесь се ражда Спасението на свѣтътъ, избавлението на чловѣка отъ грѣхътъ, проклятието и смъртъта: *Той бо спасеть люди своя отъ грѣхъ ихъ.* Ето, ражда се новъ животъ, ново чловѣчество, нова история. Ето, *нынѣ спасение мѣру, мѣру видимоу и мѣру невидимоу!* — *Христосъ раждается, слышите!* Отъ сега натакъ свѣтътъ ще се поднови, истината ще възсияе и правдата ще царува. Ще се отмахне проклятията, която висеше надъ мирътъ, грѣхътъ ще се убие и смъртъта потъпче.

Нъ за да може всѣки отъ насъ да оцѣни величието на днешниятъ празникъ въ подобающата стѣпень и да празнува радостно и благоговѣйно, то нека се обърнемъ още единъ пътъ назадъ и да погледнемъ на старийтъ миръ. Наистина неприятно е да се обръщашъ и гледашъ къмъ тъмнината, когато отпредъ си видѣлъ блѣскавата свѣтина на новата зора; нъ това е нужно и полезно за насъ, при посрѣщаниета Слънцето на правдата. И тѣй, що виждаме надиря? — Мракъ, тъмнина, ужаси! Ето, погледнете въ този мракъ и вижте, до колкото се види, нещастното чловѣчество подъ проклятието и смъртъта, — вижте го какъ блуждае изъ тъмнината, какъ се скита изъ пустинята, като овци безъ пастирь! Подобно на странникътъ, който пътува ношно време прѣзъ гори и долини, изложенъ на ношнитѣ опасности отъ разбойници, звѣрове и други гадове? или на плавающийтъ пътникъ прѣзъ единъ равнѣлуванъ и безкраенъ океанъ, — сж-

що така и чловѣчеството предъ Христа пътува прѣзъ житейския океанъ, изложено на мъки и страдания и на вѣчна погибель. Ахъ, окаянно е това чловѣчество! Отчаянно е безнадежното пътувание, отвратителенъ и страшенъ е пътътъ който се свърша съ погибель! А такава бѣще състоянието на чловѣческия родъ, въ времето на подзаконието, на проклатието, на грѣхътъ и смъртъта. Самата земя бѣше проклѣта въ неговийтъ трудъ. Отъ потъта на лицето си, съ мъки и трудъ бѣше длъженъ да искарева насъщийтъ си хлѣбъ, и благодатната онази земя, която облажаваше нашитѣ прародители, онзи рай въ който живѣяха се промѣни, изгуби благословението си; мирътъ се преобърна наопаки, и земята зе да ражда търне и глогини. Пътътъ на чловѣческитѣ синове бѣше пътъ на погибель. Отъ безгрѣшенъ, чловѣкътъ стана грѣшенъ, отъ духовенъ, стана плътски, отъ безсмъртенъ, стана смъртенъ. Дѣлата му, мислитѣ му и желанията му станаха и тѣ отзивъ на неговата плътска природа, на неговитѣ плътски чувства и страсти. Неговото сърдце задебелѣ, неговитѣ уши тѣжко слушаха и ноговийтъ умъ се помрачи совершенно. Той се отмѣтна отъ единого истиннаго Бога, и зе да се кланя на разни животни: на говеда, на телци, на змий, на птици, на капини и на дѣуги подобни твари! Най послѣ, въ вѣкътъ на своето просвѣщение, той зе да се кланя самъ на себе си, — убоготори своитѣ си страсти и своитѣ добродѣтели. „Измѣни славата на истиннаго Бога въ подобие на образътъ на тѣлнитѣ чловѣкъ“ (Рим. 1; 23), както казва Апостолъ Павелъ. Нъ заедно съ отпаданието отъ Бога отпадна и нравственостъта. Мирътъ се раздѣли на двѣ части — на богати и сиромаси, на роби и свободни. На страната на еднитѣ бѣше всичко, а на страната на другитѣ бѣше сиромашията и робството. Еднитѣ работяха за другитѣ, сиромаситѣ, робитѣ — за богатитѣ, за патрициитѣ, а тѣзи послѣднитѣ се распоруждаха съ тѣхъ както си щѣха; — продаваха ги, биха ги немилостиво и ги употрѣбяха като животни. Достоплачевна картина представляваха тѣзи нещастници. Милioni чловѣчески същества тѣглѣха тѣжкия яремъ не робството цѣли тисячилѣтня! Състоянието на свѣтътъ бѣше отчаянно, безнадежно. Колкото и да се мъчаха да го спасятъ, неможеха да го спасятъ, неможеха да направятъ нищо и хората отиваха се на по-лошо и по-лошо. Цѣлия свѣтъ вървеше къмъ една посока — къмъ погибельта. *Вси уклонишася, вкупѣ неключими биха: нѣсть*

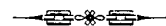
творяй благостыню, нѣсть до единаго (Пс. 13, 2 и 3). Грѣхътъ ядеше мирътъ, сатаната дѣйствуваше свободно и смъртта свождаше въ адъ всичкото челоуѣчество. Хората се „предадоха на развратенъ умъ“, нравственността бѣше отъ никакво качество. Истината се промѣни на лъжа, правдата — на кривда, честно — на безчестно, естественното — на неестественно, — *другъ на друга студъ содѣваючи!* Хората станаха лоши, „испълниха се съ неправди, съ блудъ, съ куварство, съ користолюбие, съ злоба, съ завистъ, съ убийство, съ крамола, съ измама и злонаравие; станаха шепотници, клеветници, богоненавистници, хулители, горделиви, самохвални, непокорни, неразумни, вѣроломни, жестокосердечни, немилостиви“ (Рим. 1; 28—31).

Ето, такъвъ бѣше свѣтътъ до Рождество Христово, и право бѣше казалъ единъ прочутъ язически Филосовъ, че „ако не слѣзе самъ Богъ отъ небето въ образътъ на челоуѣкъ и покаже пътътъ по който трѣбва мирътъ да върви, то той ще пропадне“. Нъ мирътъ не пропадна, — мирътъ се спаси и го спаси Исусъ Христосъ, който днесъ се роди отъ приснодѣва Мария. *Нынѣ спасение мѣру, мѣру видимому и мѣру невидимому. Христосъ раждается, славите!* — Отмахна се, распръсна се тъмнината! . . . на Востокъ изгрея Слънцето на правдата, — Христосъ се роди и мирътъ се спаси. Славите го вси земнородни, пресѣдинете се къмъ небесныйтъ, ангелскийтъ хоръ и пѣйте съ него наедно хвалебната пѣснь Христу Богу: *слава въвышнихъ Богу; защото днесъ се роди Спасъ мѣру, мѣру видимому и мѣру невидимому.*

Обърнете вашия умственъ погледъ на Востокъ, възлѣзте надъ Витлеемъ, присѣдинете се къмъ пастиритѣ, вижте небесното сияние, Божията слава, чуйте голѣмото радосно извѣстие — *днесъ родися Христосъ*; погледнете и вижте небесното войнство, чуйте ангелския хоръ и воспѣте съ него: *слава въвышнихъ Богу, и на земли миръ*; вървете къмъ пещерата и вижте „знамението“ — вижте Божественныйтъ Отрокъ въ ясли лежащъ; поклонете Му се съ пастиритѣ и възхвитѣ и съ Ангелитѣ наедно пѣте неговата пѣсень: *слава въвышнихъ...*

Подиръ поклонението и пѣянието принасте и вашитѣ дарове. Земете примѣръ отъ вѣсточнитѣ мѣдръци“. Тѣ принесоха на Христа смирно, злато и ливанъ — принесете и вий дароветѣ си. Наистина, нашитѣ дарове неможатъ да бѣдатъ спорѣдъ достоинството Му; защото Той е великъ, и даже Ангелитѣ на не-

бето и тѣ не могатъ да Му даджтъ такъвъ совершенъ даръ, който да отгаваря на това величие; нъ кой колкото може, нека принесе дарътъ си: Богъ ще го приеме. — Нека всѣки очисти сърдцето си и совѣстѣта си; нека се остави отъ грѣхътъ и беззаконието, и неправдата; нека отхвърли ненавистѣта, завистѣта, враждата, зломислието, жестокосердието; нека се облече въ правдата и милостѣта; нека се въоружи съ смиренieto, да убие гордостѣта въ себе си, — нека се погрузи цялъ въ яслитъ на Христа и отъ тамъ да излѣзе новъ челоуѣкъ, нова тварь, и така да пѣе хвалебната Му пѣсень: *Слава въвышнихъ Богу.* Нека всѣки земе за примѣръ празнуванието рождениия день на земнитѣ господари. Тѣхното рождение се празнува тържественно, бляскаво отъ всички. Колко по-тържественно, бляскаво и славно трѣбва да бѣде празнувано рождението на Небесния царъ? На празникътъ на земнитѣ господари се обличаме въ хубава примяна, въ свѣтли дрѣхи, за да различимъ този день отъ обикновеннитѣ, и покажемъ уважение къмъ земныйтъ си господарь, така и въ празника Господенъ трѣбва да сме облѣчени съ добродѣтелната примяна. Нека, прочее, принесе всѣки дарътъ си, — смирното си, златото си и ливанътъ си новорожденному Царю Христу, — нека Му се поклони, нека тържествува и радостно пѣе Божественната хвалебна пѣсень: *слава въвышнихъ Богу и на земли миръ, во челоуѣцѣхъ благоволение, — нынѣ и присно и вѣвѣки вѣковъ, Аминъ.*

Христианска мисль

За свѣтата Православна църква.

Свѣтата църква е наша майка, ходатайка, хранителница, просвѣтителка, нежна попечителница, успокоителка, наша защитница и стена неразрушима, наше очищение, освещение, наше истинско облагорождение, утвърждение, наша пътеводителка, наше обожение, наша слава. — Тя още е и нашъ духовенъ въздухъ: нежъ ѣ дишжтъ нашитѣ души, — тѣ дишжтъ нейнижъ живителенъ, здравъ и ободряющъ въздухъ.

Какво чудно духовно богатство въ църквата, богатство на вѣрата, надѣждата и любовѣта, богатство на благостѣта, милосердието и прѣмъдростѣта Божия, богатство на чудесата, на учещение прѣгрешенията, на освѣщенiята, просвѣщението, утѣшенията, на тишината и духовната свобода! О, дано всички вѣ-

рующи и невѣрующи знаяхъ и познавахъ това да го помнѣтъ и да се притичахъ къмъ църквата!

Православната църква прѣвѣскожда всичкитѣ други (неправославни) църкви; 1) съ своята истина, съ своето православие, запазени и завоевани съ кръвта на Апостолитѣ, иерарситѣ, мѣченицитѣ, прѣподобнитѣ и всичкитѣ Свѣтии; 2) съ това, че по най-вѣренъ начинъ ръководи къмъ спасението (по равенъ, правъ и вѣренъ цѣтъ); че по-вѣренъ начинъ очистица, освещава, обновява посредствомъ иерархията, богослужението, таинствата постигнѣ и 3) че по най-добъръ начинъ ръководи къмъ покаянието, поправлението, молитвата, благодарението, славословието.—Гдѣ има такива молитви, славословия, благодарения, и прошения, такова чудно богослужение, както въ Православната църква? Никѣдѣ.

Христова Православна вѣро! Колко неискани добрини има скрити въ тебе! Какъ ти обновявашъ, очищавашъ, освещаваашъ, промѣняашъ нашата душа и самото тѣло чрѣзъ вѣрата, надѣждата, чрѣзъ покаянието, молитвата и особено чрѣзъ животворящата тайна на причащението! Колко неискани Божии дарове има въ тебе! Какъвъ божественъ животъ! Какви чудни дѣйствия на Животворящия духъ! Болни ли сме, ний се лѣкуваме; умрѣли—уживѣваме: въ тъмнината на грѣховетѣ и страститѣ ли ходимъ, ний се просвѣщаваме; обвързани отъ грѣхове ли сме—ний се развързваме; заробени ли сме, ний се освобождаваме; въ нещастия и опасности—се избавяваме; виновни ли сме за съгрѣшения—примиряваме се съ разгневѣното правосѣдие и отъ всички тѣхъ се избавяме. Колко блага въ тебе, св. Православна вѣро! Каква богата Божественна съкровѣщница си ти! Каква неиспразднима житница! Какъвъ изворъ на живата вода Светаго Духа! Какво свѣтло слънце за всички, които ходѣтъ въ тъмнината нажитейската нощъ! Какъвъ изворъ за благоуханието на светипитѣ, на нетлението! Каква чудна соль си ти на земята, за насъ, земнитѣ чловѣци, раздени до коститѣ и мозъка отъ гнилостта на грѣха! Нека благодаримъ на Бога за това небесно, свето, жизнено съкровище! Научи всички ни, Владико, да живѣемъ достойно за такава вѣра, за такава надѣжда! Вложи, Господи, квасѣтъ на Твоята вѣра, на Твоята благодать въ сърдцата на Твоитѣ хора и три мѣри тесто ще вкисне изедно (трите сили на душата).

Православието, православната вѣра и цър-

квата, като слънце, което свѣти на земята, могатъ да спасѣтъ всѣкой чловѣкъ, който исповѣдва православната вѣра и принадлежи къмъ Православната църква. Православието въ всичката си чистота и небесна истина на земята, неповрѣдена отъ прѣвратното, лъжливо-то и душепагубното чловѣческо мѣдрование.

Изъ дневника на Иоанна Сергіева.

История на празниците.

(продължение)

На първитѣ редѣ т. е. отъ по-първитѣ празници отнасятъ сж:

I Рождество Христово

Паданието на чловѣка прѣдизвика и обѣтованието; съгрѣшението на нашитѣ прародители стана причина да се въплоти самъ Богъ нашъ Исусъ Христосъ, да се роди прѣдвѣчнитѣ, да доде на земята и спаси чловѣческиятъ родъ отъ порабощението на сатаната и отъ вѣчнитѣ мѣчения. Това предизвика паданието на нашитѣ прародители и испѣжданieto имъ изъ райтъ, тогава самъ си Богъ отъ голѣмата си милость къмъ чловѣчеството, обѣщаль имъ « Спасителя (Бит. 3; 15), и това обѣщание послѣ много пѣти е повтарявалъ за да приготви съ това чловѣческиятъ родъ да приеме обѣщаниятъ Искупителъ. Всичкитѣ пророчества и прообрази за дохожданието на мессия вече сж се испълнили. Данаиловитѣ седмини сж свършили, настѣпило е четвъртото римско желѣзно царство. Скиптърътъ на князѣтъ и прѣдводителятъ Юдинъ е взетъ и прѣстанѣлъ, защото Юдеитѣ сж били покорени отъ Римлянитѣ. Появилъ се миръ и тишина по цѣлийтъ свѣтъ, който е трѣбвалъ да бѣде при дохожданието на Ходатайтѣ, който имаше да помири небето и земята. Искуството е засвидѣтелствувало, че чловѣчката природа не е била способна да познае Бога и да испълни законѣтъ му безъ неговата помощ. Може да се каже, че цѣлата вселенна е припознала мессия, като свой избавителъ.

Прѣди самото рождение на мессия, Римскиятъ императоръ Августъ, комуто и Юдея е била подвластна, заповѣдалъ да се испишатъ по цѣлата му пространна държава всичкитѣ народи. Всички трѣгнали да се записватъ, всѣкой въ градѣтъ си (мѣсторождението си). Дѣва Мария и Иосифъ сж живѣли въ Назаретъ, но понеже и двамата сж происхождали отъ родѣтъ и домѣтъ Давидовъ и живѣяли въ Ю-

дината земя въ Витлиемъ; затова и тѣ тръгнаха да се запъшатъ. Като дошли въ Витлиемъ, немогли да намѣржтъ мѣсто поради множеството на народа, който билъ се стекълъ, за което св. пѣтешественници излѣзли извънъ градътъ въ една колиба и тукъ се родилъ Спасителтъ — спорѣдъ пророчеството Исаяно, — отъ Дѣва Мария непостижимо и не изрѣченно, въ врѣмето на Августовото царуване 5508 год. отъ сътворението на свѣта.

Първото извѣстие, че се е родилъ Спасителтъ добили Витлиемскитѣ овчари, които сж пазяли стадото си—ангелтъ имъ благовѣститъ радостъ *велию* и показалъ гдѣ и какъ ще намѣржтъ Спаса Христа Господа (Лук. 1, 14; Мих. 5, 2; Мат. 2, 6; Лук. 2, 10—12). Въ това сжщото врѣме множество небесно воинство отъ ангели хваляли Бога съ пѣсенъта: *Слава во вышнихъ Богу и на земли миръ: въ челоуѣцѣхъ благоволеніе*. Огласенитѣ съ слава Богъ-младенецъ, лѣжащъ въ яселитѣ и полетата Витлиемски, наскоро видѣ прѣдъ себѣ и источнитѣ мѣдречи, които е довѣла необикновена звѣзда отъ Истокъ на поклонение въ Витлиемъ—на младенецътъ, Юдейскитѣ царь, комуто сж поднесли дарове: злато, ливанъ и смирна; злато, като на царь, ливанъ, като на Богъ, а смирна, като на челоуѣкъ.

За споменъ на това събитие — по плоти рождението Христово, нашата църква празнува всѣка година 25-ий Декемврий. Тоя празникъ е установенъ още въ апостолскитѣ врѣмена, защото отъ тѣхното установление се говори така: „пазете, братия, празничнитѣ дни, а най-вече Рождество Христово, който да празнувате на 25-ий Декемврий.“

Празникътъ на Рождението Христово е причисленъ отъ начало въ числото на великитѣ (голѣмитѣ) празници, и Христианитѣ особено го уважаватъ на основание на радостното и великото евангелско събитие. За него и Св. Отци казватъ, че той е начало и основание на другитѣ празници, както учи и Златоустъ: „Ако не бѣше се родилъ Христосъ съ плътъ, то нещеше нито да се кръсти, а слѣдъ това не би било и празникътъ Богоявление; ако не бѣ пострадалъ, не щеше да има и пасхата; ако не би проводилъ Св. Духъ, пакъ не би било и пятдесятницата; слѣдователно отъ празникътъ на Христовото Рождество сж произлѣзли нашитѣ празници, като изворъ на много потоци.“

Уважаючи тѣй празникътъ на Р. Христово, прѣзъ врѣме на гоненията, които сж траяли непрѣстанно цѣли три вѣка, христиа-

нитѣ не сж го празнували на всѣко мѣсто на 25-й Декемврий, но по нѣкой мѣста и на 6-й Януарий, заедно съ кръщението, разумѣваючи явлението на божеството, като при рождението, така и при кръщението. На това ги е довидало това мнѣние, като че се кръститъ Христосъ въ онзи день, когато се е родилъ, защото Евангелистъ Лука, като говори за кръщението, свидѣтелствува, че тогава е Ималъ И. Христосъ 30 години (1, 23); но отъ 4-ийтъ вѣкъ, на основанието и преданието на Ерусалимската църква, захванжли сж да празнуватъ Р. Христово на всѣкадѣ на 25-й Декемврий, както учи и Св. Златоустъ, че не е Богоявление нзи день, когато се родилъ Исусъ, но е онзи—когато се е кръститъ.

За да могатъ по-достойно да посрѣщнатъ и празнуватъ Р. Христово, православно-вѣрующитѣ и послушнитѣ чада на нашата църква, приготвяватъ се съ четиридесатний постъ и съ особна вечерня (навѣчерие) което обично се казва *бждни день*. Прѣдъ празникътъ се четжтъ царски часове, на които се четжтъ и парамии, апостолъ, евангелие и празнични стихии, въ които се пѣе Р. Христово, на бждни день (прѣдъ празникътъ) се извършва литургия на Васил. Великий, а да се не наруши постътъ, съединява се съ вечернята. Ако навечерието е сжбота или недѣля, бива Златоустова литургия, а Василиева на самийтъ празникъ. Всенощното бдение се захваща съ великото навечерие. Врѣмето на празнуването на Р. Христово се продължава отъ предпраздненство до отдание 12 дена т. е. отъ 20—31 Декемврий; но приуготовлението за празникътъ се захваща отъ 20-ий Ноемврий, отъ който день църквата захваща да пѣе на усрѣнъта: *Христосъ раждается славите . . . . .* И отъ това врѣме чакъ до самийтъ празникъ, църквата най-много спомѣнува за пророцитѣ, праотцитѣ, отцитѣ, както и другитѣ събития, които сж се извършили въ старозавѣтната църква, основано на вѣра въ Мессия, който се очакваше. Съ тия прѣдставления на изобилно старозавѣтнитѣ правѣдници, Божийтъ промисълъ очевидно ни приготвява да посрѣщнемъ и отпразнуваме достойно Р. Христово; заради това, който е благочестивъ и богобоязливъ, то нека се приготви достойно да посрѣщне Рождество Христово, нека отхвърли лошитѣ навици, нека се остави отъ беззаконнитѣ си работи, нека очисти душата си, нека я испере прѣдъ исповѣдника и нека я облече и примѣни както подобава. Не, братия, никой да не гледа да посрѣщне Рождество Христово само

съ външна примяна; нека не гледа толкова да има добра полка и копринена рокля за коледа, или да има хубави панталони и сукнени кожуси и нови кундори, а повече да гледа да се примени духовно, да окраси душата си съ добродѣтелни работи, — да помогне на бѣднитѣ, да нахрани гладнитѣ да напои жеднитѣ. Человѣкътъ не е кукла, той не е бездушна тварь, а е възвисенъ въ мирътъ надъ всичко; и за него е съвсѣмъ неприлично да гледа повече на онова, което окрасява тѣлото, а душата си да остави на страна. Да гледаме, прочее; братя мои, да се приготвимъ да посрѣщнемъ Рождество Христово съ добри работи, — съ постъ, молитва и милостиня. Да се исповѣдваме, ако несме се исповѣдали до сега и да се приобщимъ съ Св. Причастие, ако до сега не сме сеприобщавали; да посѣщаваме сутрѣнь — вечерь църквата да се молимъ Богу да ни прости грѣховетѣ и ни направи да посрѣщнемъ достойно Рождеството на Неговия Единородний Синъ и Господа Нашего Иисуса Христа; нека причинимъ радостъ между бѣднитѣ по земята, въ това студено, влажно или гладно врѣме, съ щедритѣ и любящитѣ си благодѣяния.

(Слѣдва).

Въ снѣ.

Въ снѣ ми дойде, че отивамъ
По Источень пѣтъ далечень;
По що ходж, гдѣ отивамъ?
Въпросъ не бѣ общъ и важенъ,
Нъ отъ дѣсно върба съзрѣхъ:
Суха, гола — обѣленна;
Тя вниманье ми обѣмна
И за туй ѣ азъ продумахъ:
„Върбо стара обѣленна,
Ти до пѣтя посадена
И ти пѣти украсявашъ;
Въвъ всѣки взоръ се отразявашъ,
А тѣй катъ си нарѣдена
— Мислямъ тя нетленна“.

Чухъ азъ тозъ часъ:
„Азъ бѣхъ млада и перната
Съсъ прѣлести надарена,
Ала старостята крилата
Кора, мазга, ми отнѣмъ.
Нъ вижъ служба безъ измѣна:
Както и сѣмъ поставена“.

Вѣсторжно ѣ казахъ тогазъ:
„Вашия примѣръ е безцѣненъ,
Но, за жалость, непослѣдванъ,
Отъ днешното поколение,
Що отъ многото ученье,

Богъ, че има, не признава,
— Всичко умно вечъ отказва“.

Нъ отговоръ чухъ:
„Туй е криво заблужденье,
Отъ сатана подкладено,
Нъ ще всичко да исчезне,
Като древо въ огъньо —
Всѣки единъ лъжеучень
Прѣдъ смъртъ ще е най — набоженъ“.

с. Шияковци.

Цв. Маноловъ.

Октомврий 5-й 1895

За калугерството.

Калугерството е Ангелский чинъ и небесний животъ на земята; но само за жалость, че не е за всѣкиго! Отъ гдѣ води то начало то си? — Отъ Апостолитѣ и отъ гоненията на Христианитѣ, — до 300 години подиръ Христа разни и страшни гонения прѣтърпѣвахъ Христианитѣ, нѣкои отъ тѣхъ добродушни мѣже оставяхъ мирътъ и ся отдалечавяхъ въ пустинитѣ по примѣра на Иоана Кръстителю и на старитѣ пророци Мойсея и Илия, гдѣто чрѣзъ постъ и молитва сполучихъ високъ стѣпень на свѣтский си животъ, като туриха начало и основание на калугерския (монашеския) животъ и на манастиритѣ.

Какво нѣщо е калугеръ и каква е неговата длъжностъ?

Всѣкой калугеръ е воинъ на Иисуса Христа, затова, както земнитѣ войни ся биятъ за царя си съ неприятельтъ, тѣй и калугеритѣ сж биятъ съ всѣкакви оржжия, за да ся покажтъ страшни на неприятеля си тѣй и калугеритѣ сж длъжни да ся вооружаватъ съ всѣкакви духовни оржжия срѣщу диавола (Ефес. 6, 13); всѣкой калугеръ трѣбва да ся бори съ всичкия си животъ съ три неприятели: съ противницитѣ си, съ плѣтъта си и съ свѣтовното. На тази борба сж зрители отъ една страна Богъ и Ангелитѣ Му, а отъ друга — противницитѣ. Въ тази борба калугеритѣ трѣбва да притежаватъ достатѣчна наука, вѣра, търпение, усърдна молитва, нелицѣмѣрно смирение, ако искатъ да успѣятъ. Дѣйствиетелно, трудна е борбата на видимаго чловѣка съ невидимаго и съ всички други злини и, ако Богъ не помогне, то не е възможно да ся побѣдятъ и надвиятъ.

Първата борба срѣщу свѣтовното (свѣта) е, когато ся рѣши да бѣде калугеръ и да ся отдѣли отъ свѣта, като отхвърли сладострастното и прѣлесното мечтание на красотитѣ му,

тленното богатство, врѣмненото вѣселие и земното доброволно сиромашество, за да може да прослави Христа, който стана за всички ни сиромашъ, за да ни обогати; защото всичкото на свѣта е походъ тѣлесна, която прѣлъстява очитѣ и житейската гордостъ. За туй говори Ап. Павелъ: не обичайте мирѣтъ, нито работитѣ му: защото, който люби мирѣтъ, той е врагъ Божий.

Избѣгвайте о калугери! сичко което е противно на вѣрата и на званието ви, отрѣчете сж отъ мирѣтъ отъ прѣлеститѣ му, отстранете сж отъ него не възвратно и тѣй ще побѣдитѣ мирѣтъ и ще възвеселите Бога; ако ли ви побѣди мирѣтъ и зароби душитѣ ви. тогазъ и всичкитѣ свѣтовни добрини да придобие, никъкъ ползж не ще имате: защото съ никоъ свѣтовнж работж не можете искупи душатж си отъ туй робство.

А на тѣлото първѣтъ крѣпостъ ще побѣдишь, като са раздѣлишь отъ сродницитѣ си: отъ баща и майка отъ жени и чада, отъ братя и сестри. Защото тѣ оставатъ въ мирскѣтъ земнж работж, а ти са отдѣляшь на Божїи работж и отивашъ къмъ небето гдѣто царува Христосъ вѣчно и не трѣба просто да се отдѣляшь отъ сродството си, нѣ само ако ти прѣпятствува на спасението и та подканя къмъ доброто и къмъ Божиѣтъ служба, то такъво сродство трѣбва да го обичашъ и почиташъ за свѣто и да му слушашъ съвѣтитѣ усърдно.

Вторѣтъ крѣпостъ на тѣлото ще побѣдишь, като са въздържишь отъ много ястия и пития. Съ поста си ще убиешъ пожеланието на грѣха, и ще уморишь тѣлѣнѣтъ блуднж похоть: тѣй и другитѣ грѣхове на пр. лѣнностьж ще уморишь съ усърдието, блудното желанїе съ цѣломждреннѣтъ чистотж: защото съ тѣзи грѣхове тѣлото бори душата (Рим 7, 5—25. гал. 5, 17—27). Понеже самото тѣло отъ еднж странж е врагъ на душатж, а отъ другж приятель. Врагъ е защото ѣж бори съ походитѣ на грѣха и приятель е, защото ѣ помага къмъ доброто съ постъ, плачь, поклони, милостиня и пр., за туй калугерѣтъ трѣбва да бжде внимателенъ за всичко, и като побѣди първитѣ полковѣ на врагѣтъ, то лесно може да ся опълчи и срѣщо всяко зло, като земи Божийтѣ оружия, които сж: вѣрж, търпенье и молитва.

А най повече, когато си земи кръста на търпението и умъртви на него тѣлото си, сирѣчь като си ослаби тѣлото съ постъ, и търпи за свѣтовнитѣ прѣлѣсти. Съ това бива лю-

бимъ отъ Бога. Ангелитѣ го посрѣщатъ като побѣдителъ, и Христосъ го приема, прославя го прѣдъ всичкитѣ Ангели, патриарси и апостоли и му дава мѣсто въ своето небѣсно царство: защото дѣто е Христосъ, тамъ ще бждѣтъ и слугитѣ му (Іоан. 12, 26).

Земнийтѣ воинъ не прави кжща, не купува земљж, нито търгува за да бжде угоденъ на воеводата си (2 Тим. 2, 4). Калугерѣтъ е воинъ Христовъ, за туй трѣбва и той да постжпва тѣй, за да бжде угоденъ на Христа.

Земния воинъ търпи много трудовѣ; като студъ, гладъ, горѣщинж и пр. ту ся бие съ неприятеля, ту търпи страхъ, ту гледа смъртѣтъ прѣдъ очитѣ си, за което получава голѣмж честь прѣдъ царя, отъ когото може да измоли милостиня и на своитѣ приятели. Калугерѣтъ е небѣснїй воинъ, за туй и той трѣбва да търпи разни трудовѣ: за кжщж, жена и дѣца. Когато го гонятъ отъ единъ градъ, да бѣга въ другъ и да проповѣдва (Мат. 10, 23) да търпи за името Христово и да знае, че ако е билъ тука на трудъ и мъки, тамъ ще бжде прославенъ вѣчно и ще може да измоли милостѣта Божия на своитѣ утрудени братѣ.

Нѣ, който ще стане калугеръ, той трѣба да си размисли добрѣ, може ли да носи този товаръ, че тогава да го поемва на себѣ си: защото самъ Христосъ дума, че този чинъ не е за сѣкиго (Мат. 19, 11, 12). А не да го поемва, и като нѣможе да го носи, да сж връща пакъ въ мирѣтъ и да прави съблазнь, което е най-голѣмъ грѣхъ. (Лук. 17, 2) и Богъ ще ги осжди дѣто сж го оставили и сж върнали на задъ (Іоан. 6, 60 и 66) и дѣто сж обикнали мирѣтъ повече отъ Бога. Калугеръ трѣбва да избѣгва отъ мирскитѣ разговори и да не става сждия на хорекитѣ грѣхове, защото има сждникъ, който ще плати сѣкому спорѣдъ дѣлата му, той е длѣженъ да върши работитѣ на чина си съ сьрдце: защото е проклѣтъ, който върши Божието дѣло съ небрѣжение, да са труди за царството небѣсно, което може да са придобие само съ трудъ (Мат. 11, 12).

Калугерѣтъ трѣба да обича чистотата, да хортува съ умеренъ гласъ, да яде онова, което не усилия крѣвьтъ да мълчи прѣдъ старитѣ,—мждритѣ да слуша! равнитѣ си да обича, младитѣ да съвѣтва да бжде покоренъ, трудолюбивъ, братолюбивъ, смиренъ, страннолюбивъ и гостолубивъ. Еретически книги да не чете (ако не е искусенъ въ Свѣтото Писание) и да не сж кжлне никога, да недава пари съ лихва, да не хуртува зло за никого, да са пази отъ вино и отъ жени (Сирахъ 19,

2) да не прави нищо за човѣческа угода, ако е противно на Бога, да търпи всичко съ кротостъ. (Слѣдва.)

За признацитѣ на благочестивата душа.

Сърдцето на човѣка е дълбоко, нѣ богобоязнеността му и благочестивото настроение се проявяватъ въ погледа, постѣпкитѣ, гласътъ, смѣхътъ, обноскитѣ и разговоритѣ. Въ богобоязнения всичко е благообразно, всичко е благоврѣменно, въ мѣрка и редъ. — Св. Антоний Великий казва: „Боголюбивий умъ, като добръ вратарь, заключва входътъ на всѣка неприлична постѣпка и дързостенъ помислъ“. — По тѣзи признаци разбирай своето духовно състояние, своя пѣть и много ли или малко си изминжалъ отъ пѣтя къмъ съвршенството.

Мѣдри изрѣчения.

(съобщава Гр. Несторовъ.)

1 Нѣма по-благородно нѣщо отъ това; да се съзнаешъ въ заблудението си и да се освободишъ отъ него.

Катковъ.

2 Великиятъ мисли произлизатъ отъ сърдцето.

Вовенаргъ.

3 Тѣзи, които обичатъ да възразяватъ и да се прѣпирагъ, трѣбва да си помислюватъ, че не всѣки говоръ е понятенъ за всѣкиго.

Гете.

4 Не всѣкога говори това, що знаешъ, но всѣкога знай това, що говоришъ.

Клавдиусъ

5 Знанието е сила — Беконъ.

6 Науѣри само ключа на своята душа; когато го намуѣришъ, тогасъ съ този ключъ ще отваряшъ душитъ на всѣчки.

Гоголь.

7 Колкото повече осждашъ, толкосъ по-малко обичашъ.

Шамборъ.

8 За молитвата поста е това, което за птицитѣ е крилъ.

Пушкинъ.

9 Лошо е, ако ти забѣлѣжишъ, че нѣмашъ приятели, когато имашъ нужда отъ приятели.

Плутархъ.

10 Доброто не прави крамола и крамолата на прави добро. Жозефъ-де — Местеръ.

Обяснение

НА

нѣкои непонятни думи и изрѣчения отъ церковно — богослужебнитѣ книги.

(Продължение *)

Какво означава думата **врѣстноту**, която се нахожда въ 3-та колѣнопреклонна молитва — въ недѣля вечеръ на Св. Пятдесятница?

— Думата „врѣстноту“ е старо — славянска. Тя означава — приятностъ, чистосърдечностъ, наздраво, увѣренность, наистина. Сега като знаемъ значението на думата „врѣстноту“, ний можемъ нашълно да разберемъ и това мѣсто отъ 3-та молитва въ празника Св. Троица, гдѣто е употребена тази дума: „Твое бо яко воистину и великое врѣстноту таинство, Владико всѣхъ и Творче, временно е рѣшеніе Твоихъ тварей, и еже по сихъ совокупленіе и упокоеніе, еже во всѣки, Тебѣ благодать отъ всѣхъ исповѣдуемъ“. Въ третята колѣнопреклонна молитва въ деньтъ на Св. Троица, ний съ думитѣ на Св. Василия Великий, създательтъ (автора) на Троицнитѣ (колѣнопреклонни) молитви, умиленно молимъ, щото Господъ да улѣкчи и утѣши всѣчки бащи и майки и чада и братия и сестри, които сж умрѣли въ надѣжда за въскресение, тѣи да кажемъ: ний всѣчки исповѣдваме Твоята добрина, Владико и Създателю на всѣксо, че временната смъртъ и край на Твоитѣ твари и слѣдъ това въскресението за вѣченъ и блаженъ животъ е наистина прѣголѣмо таинство — великое врѣстноту таинство. Такова значение има думата *врѣстноту* въ молитвата на Василий Великий.

* * *

Трѣви отъ долно състояние, които се спомѣнуватъ въ Св. Писание.

На разработенитѣ полета всякой Израилтянинъ — земледѣлецъ, посѣвалъ всѣкогажъ добро сѣме. При израстванието на сѣмената, въ голѣмо или малко количество, нарѣдко сж се появявали диви трѣви отъ сѣмената на които жетварьтъ не пълни рѣжката си, нито нѣдрото си който вързува сноповетѣ (Пс. 128,7.)

Най-първо, гдѣто се споменува за диви трѣви е въ началото на Св. Писание, въ историята за грѣхопаданието на прародителитѣ. Първийтъ прѣстѣпникъ на земята сжщо и първий земледѣлецъ, Богъ му е опрѣдѣлилъ слѣдующето наказание: *Терніи* (трѣпи) и *волци* *возраститъ тебѣ земля. Въ потѣ лица твоего снѣ-*

* Гл. „Ц. вѣстникъ“ бр. 10 т. г.

си *хлѣбъ твой* (Быт. 3, 18, 19). Не трѣбва да мислимъ, че тръниетѣ и бодлитѣ сж израсли на земята именно въ това врѣме. когато Господъ произнесълъ своето си грозно проклятие надъ трудоветѣ на земледѣльца. И благословената земя е могла да дава тръни и бодли, но за тѣзи създавания, на които имъ служи въ полза и добрина: днесъ тя дава на человекъ и тамъ, гдѣто я не сѣе, като на пр. при цвѣята, пшеницата; това е да не би памятьта на грѣхътъ да го прѣслѣдва и въ нуждитѣ и удоволствията му.

Ядовити тръни и бодли сж расли по развалинитѣ на Палистина (Ос. 10,8), и на необработени мѣста. Която земя прорастява тръне и репей, не е потрѣбна за посѣва (Евр. 6,5), отъ което всякой земледѣлецъ Израилтянинъ се трудилъ да я очисти отъ тѣхъ, като и отсичалъ и ги изгарялъ въ огънь (Исаия 33,12; Евр. 6,8).

Въ Палестина и до днесъ има много мѣста покрити съ тръни и бодли. Нѣкои развалени въ гр. Капернаумъ и много мѣста отъ Серанската равнина сж покрити отъ тѣхъ. Много мѣста имало, гдѣто било много трудно да се пжтува по причина на гъститѣ тръни, репа и отъ поваленитѣ камъни отъ височинитѣ.

Отъ дивитѣ трѣви, спомѣнаеми въ Библията се отнася сжщо:

1) Репа (по Слов. *repie*) (Мат. 7, 16, Вандана), едно отъ прилѣпчивитѣ растения (притч. 26, 9); тя расте не само по нивитѣ мѣжду хлѣбнитѣ растения (Иов. 31, 40), но и на Ливанъ между кедрътъ (4 Царст. 14, 9.), въ градинитѣ средъ кринътъ (Пѣсен. на Пѣснитѣ 2, 2), преимущественно въ дивитѣ мѣста и по пустинитѣ (Исаия 34, 13. Ос. 9, 6). Пжтници, които сж посѣщавали разваленитѣ на Капернаумъ мѣста сж истърпявали болки отъ бодливитѣ бодове на репей. Хълмоветѣ около този градъ, на мѣсто съ лозя, били покрити съ репей; той е толкозъ на гъсто израстналъ и на височина, щото человекъ мѣчно може да си пробие пжтъ между него, ако и да пжтува съ коня.

Слѣдва

ИЗВѢСТІЯ И ЗАБѢЛЖКИ.

Нѣколко свѣдения за здравнето на папата, свѣдения отъ вѣрни источники понеже самия хлѣбарь на Леонъ XIII ги съобщава.

Папата, който навърши скоро, миналий мѣсець, 85-та си година, винаги сж е радвалъ на едно добро здравие и е ималъ само вед-

нажъ една сериозна болестъ, около 85-та си година е лѣжалъ отъ тифусъ. Тоя тифусъ е билъ лѣченъ и излѣкуванъ отъ Д-ръ Вулпе, отъ Беневенъ съ студени бани. По всѣка вѣроятность тоя случай е билъ единъ отъ първитѣ въ който е било приспособено лѣкуванieto тѣшката болестъ съ студена вода. Споредъ Д-ръ Лапони всичкитѣ органи на Леона XIII сж съвършено здрави и дѣйствуватъ редовно. Нѣма нито слѣда отъ артериално затвърдение; има само една легка старческа джга на горнята часть на роговата ципа. Пулса е редовенъ, безъ трепване и удря 68—70 пжти на минутата, гледанието е добро, съ една лѣгка стѣпень на далекогледството, но папата може да чете вѣстникъ безъ очила.

Отъ много години, Леонъ XIII яде много умѣренно и ся въздържа съвършено отъ всѣкакви възбудителни. Ето негова настоящъ режимъ:

На закуска една чаша млѣко съ кафе и малко хлѣбъ. На обѣдъ, супа, малко варено или печено мѣсо съ картофи или другъ зеленчукъ и една малка чаша вино отъ Бордо. На вечеря една супа и хлѣбъ и сжщото количество вино както на обѣдъ. По нѣкогажъ единъ буліонъ мѣжду ядението.

Количеството храна приема на отъ Леонъ XIII е толкова малко, щото Д-ръ Лапони намѣрва, че той би могълъ да изѣде на веднажъ толкова, колкото папата изѣдалъ за една недѣля.

Леонъ XIII спи много малко, 3—4 часа на день, съ едно малко мигване слѣдъ обѣдъ. Той лѣга много късно и става много рано.

Едничкия признакъ на неговата старостъ е слабото мишечено трѣперание. Ума му е много ясенъ, памятьта му заблѣжителна. Той е неуморимъ работникъ, работи около 15 часа на день.

Една послѣдня подробность, която нѣма да ся хареса на дружеството противъ пушение тютюнь, е, че папата обича да дърпа много емфие.

м. сборникъ.

За избирание имена на новороденитѣ.

Избиранието имена отъ страна на родителитѣ или възприемницитѣ, за новороденитѣ дѣца, у насъ, обикновенно това се извършва чисто по свѣтеки начинъ, а понѣкогашъ отъ глупави съображения и побуждения: турятъ имена въ честь на благодѣтели, покровители, началници и въобще на личности отъ силнитѣ на деньтъ прѣдъ видъ на материално обеспечение; турятъ имена, особно на дѣвицитѣ, ко-

ито да иматъ добра звѣнностъ (произношение) и, тъй да кажемъ, красота въ изговарянието и т. н. Ето какъ съвѣтва покойний прѣосвященний Теофилъ да избираме имената: „имената у насъ сж избиратъ не съгласно религията ни. По религията т. е. по Бога ето какъ трѣбва:—избирайте името отъ святитѣ, или въ който день ся е родило дѣтето и въ който ще го кръстите, или въ тритѣ дена до кръщението да се избере името отъ святитѣ, каквито се случатъ“, и слѣдъ като мотивирате избора си: „тукъ работата вече ще бжде безъ всякакви чловѣчески мждрувания, че каквото даде Богъ, което е всичко въ неговитѣ рѣцѣ.“ —**Мл. Еп. Вѣд.**

* *

„Печаль бо яже по Бозѣ, покаяніе нераскайно во спасеніе содѣловаетъ.“ (2 Кор. 7, 10)

Еднѣжъ енориота М. . . помолилъ своя священникъ да отиде на другий день сутрѣнта у дома му да свети вода. Право да си кажемъ, този чловѣкъ отъ по напрѣдъ е билъ добръ, кроткъ, смиренъ, но, за съжаление, у него имало твърдѣ важенъ недостаткъ (порокъ) — обичалъ да попиува и то твърдѣ много. Когато отишалъ у домътъ на священникътъ да го призовава за водосвѣта, той падналъ на земята и почналъ да се бори, да ся къса, велѣдствие пиянството. Слѣдъ малко врѣме, щомъ поотрѣзнялъ, священника почналъ да го съвѣтва да се остави отъ пиянството си, привѣлъ му разни примѣри, какво влияние има алкохола на чловѣческиятъ организмъ и м. др, за щастие, обаче, думитѣ священникови повлияли спасително въ душата на слушателя. Той отначало ся смутилъ и ся исчервилъ, но, съ кротость и търпение изслушалъ до края священническитѣ съвѣти, и даже поблагодарилъ за наставленията, като му ся обѣщалъ, че ще употреби по възможности всички срѣдства противъ вкоренената у него страсть.

Когато ся завърналъ у дома си, спорѣдъ както разказва жена му, той доста врѣме билъ умисленъ и плакалъ. На другий день, по молбата му, билъ извършенъ въ къщата му водосвѣтъ, но, вечеръта той ся разболѣлъ, отпърво му било по-леко, но скоро болѣстьта го обърнала на тифосна трѣска, отъ което и скоро умрѣлъ, прѣдварително като е извършилъ всички церковни тайнства. Прѣвъ периода на боледуваніето си, той постоянно ронилъ сълзи за своето непорядъчно поведение и при исповѣдъта си съ голѣмо съкрушение и раскаяние приелъ Св. причащение.

Чловѣкъ трѣбва да ся надѣва, че ако принесе подобно покаяние, което отъ скръбъта по Бога ся ражда, ще има въ задгробний си животъ утѣшение и спасение. (Стран. 1876 г.)

КНИЖНИНА.

I

Нови книги :

Протоиерей А. М. Иванцова. — **Христианско учение за любението на чловѣчеството въ сравнение съ крайноститѣ на социалистическитѣ учения.** Прѣвелъ Ив. С. Визиревъ. София, 1895 год.

Ето една хубава книга, която заслужаваше да бжде прѣведена на български. Протоиерей Платоновъ е единъ отъ извѣстнитѣ руски учени богословци и законоучители въ Александровското военно училище въ Петербургъ, който прѣди 20 год. бѣ казалъ прѣдъ свършившитѣ курса на учението си ученици отъ това училище. Тази рѣчь и до сега не е изгубила ни йота отъ значението си. Доказателство на това е факта, че въ 1884 г. е станало нужно да се прѣпечати на хиляди екземпляри на отдѣлни книжки и распространени изъ народа. Тя за насъ е йоще по-изѣтна, защото социализмътъ въ България е още въ пеленитѣ си, макаръ прѣдставителитѣ му и да се хвалятъ и казватъ, че той билъ вече пълновъзрастенъ.

Тази рѣчь прѣдставена отъ Г-на Везирева въ книжка. е неминуемо потрѣбна за всѣки единъ добръ христианинъ, който да има за оръжие противъ социалиститѣ. Христианино, снабди се съ тази хубава книга която ще тѣ избави отъ заблудение!

„Социалиститѣ у насъ вече не сж малко. Такива се появиж тукъ-тамъ у насъ йоще тутакъ си слѣдъ освобождението ни отъ турцитѣ тѣ бихж по русекій кроежъ, и като такива не сѣдѣжж лирии — агитираж между младежитѣ, а най вече между ученицитѣ въ училищата и у еснафитѣ—занаятчии.

Отъ най-напрѣдъ по край проведитѣ тѣ се задволявахж съ распространяваніето само на русекитѣ социалистически книжки, издавани въ Берлинъ, Лондонъ и Женева. И, за да върви то по успѣшно Ив. Стояновичъ, сегашнийтъ директоръ на пошитѣ и телеграфитѣ у насъ, бѣ отворилъ въ Пловдивъ книжарница за такива книжа.

Работата кипѣше и, слѣдъ съединението, ние виждаме, че числото на социалиститѣ у насъ се е увеличило до толкова, щото се явява нужда отъ една организация за тѣхъ: тѣ почнаж да се сгрупирватъ въ всевъзможни *братски сюзии и работнически дружии*. Водителитѣ имъ захванаж вече да прѣвежджтъ и печатжтъ всѣкакви брошурки и книжки, че дори да издавжтъ и вѣстници и спи-

сания съ агитационна цѣль. Нечестивитѣ и вѣроломни постъпки на нѣкои отъ тѣхъ (водители), които си оплетоха кошничката съ тѣхнитѣ прътове, събрани единъ по единъ отъ послѣдователитѣ явѣ, не ги обезсърчиха току рѣчи-никакъ.

Проповѣдвайки социализмътъ, тѣзи хора се стараяхъ да подкопаятъ и религиознитѣ вѣрвания на любопитнитѣ си слушатели, тѣ даже злобно натяквахъ на християнството въобще и за православното частно, считайки го едва ли не главенъ виновникъ за днешното шарено състояние на свѣта и изъ вънъ мѣрката човѣшко уважение прѣдставлявано отъ сетнитѣ опромаси и нещастнитѣ работници труженици на прогреса. Тѣ забравихъ, или по право не искахъ и да знаятъ, че хубавата идея, въ името на която обявяхъ война на християнството, е възта отъ него: „Обичайте ближнитѣ си като себе си!“ е Христова Заповѣдъ. Не, тѣ твърдятъ, че тѣхната идея, идеята за общото добро и щастие, нѣмала била нищо общо съ Християнството, тя била тѣхво произведение — продуктъ на тѣхнитѣ, чистъ отъ всѣкакви суетвѣрия и прѣдрасъждѣци, умъ и Християнството биле поддържало и распространявало заблудения, а социализмътъ е, който ще распространи истинската свѣдлина въ свѣта и просвѣти живущитѣ въ него хора, той е който ще отвори очитѣ на тѣзи послѣднитѣ и ще ги направи способни да познаватъ не че сж голеи (както стана съ Адама и Ева въ раятъ), ами, че сж сжици богове достойни и способни за чиститѣ (материално охолень) животъ тукъ, на земята.

Въодушевявани отъ такива едни възгледи тѣ не се забавягъ и да ги пропагандиратъ, съ тѣзи цѣль не отколя единъ отъ тѣзи областни проповѣдници прѣведе Ренановитѣ романъ *Живота на Исуса*, безъ да има куража да си подпише името на прѣвода, другъ по куражлия го издаде, а третий, нѣкой си Кална (вѣроятно псевдонимъ) въздигна до небеса съ дълбокомисленнитѣ си похвали. Прѣди единъ мѣсець нѣкъ другъ единъ йощъ по доблестенъ отъ горнитѣ прѣведе, а *Петковъ* отъ Казанлъкъ издаде друго едно цинично до безобразие съчинение, насквѣлъ на единъ руски социалистъ (или по право, анархистъ) И. Алисева подъ заглавие: *Християнството на сѣдъ прѣдъ социализма*. Силкимъ: кой е този Христосъ, що е основалъ Християнство и, що за учение е то? Я го хванете за ухото и ми го доведѣте тукъ да му дръпна една сѣрбесъ прѣсѣда, че да помни кога сж се осмѣлявали той и то да възраждатъ и очестивягъ човѣчеството работа, за която сж призванни не да рѣченъ отъ Бога, защото той сжествува само въ болнитѣ мозъци на умоповрѣденитѣ, ами отъ природата, която, сама случайно и слѣпенската испъкнала, е пропавела безъ да ше и кой знае защо всичко що сжествува, въ това число и човѣка, който нѣкъ, съ всичкийтъ си умъ, е случаенъ продуктъ на случайно стѣклитѣ се, вѣроятно по-нѣкой капризъ на природитѣ закони, обстоятелства. *Виждѣ критиката за кн. „цѣль въ естество“ въ в. Прогресъ отъ 1893 г.*, това е единичко достойяне само на социализмътъ.

Ние нѣмаме намѣрене да защищаваме Христа и Християнството отъ жалнитѣ нападѣния къмъ него изъ социалистическия лагеръ; защото той и то стоятъ достаточено високо въ очитѣ на разумитѣ хора и прѣдъ свѣта въобще, щото тѣ ги не повреждатъ. Най свѣти тѣ сж прѣдостатъчно способни да се защитятъ отъ всѣкакви врагове, а още по вече отъ жалкитѣ пигмеи, които си въобрааягъ, че сж гиганти по умъ и по снага. Грънчарьтъ не се боя отъ гърнето!“

Пр.

II

Нови списания:

1) *Българска Сбирка*. — Описание за книжнина и общественни знания. Год. II, кн. IX. Пловдивъ.

2) *Въздържателъ*. — Мѣсечно Списание на Българский Въздържателенъ съюзъ. — Год. I бр. 11. София.

3) *Младина*. — Научно — забавителено списание съ картинки за младѣжитѣ отъ двата пола. — Год. V кн. 2. Казанлъкъ.

4) *Звѣздца*. — Мѣсечно иллюстрировано списание за дѣца. — Год. IV кн. VII и VIII. София.

5) *Законо-проектъ*. — За санитарно-ветеринарна полиция.

6) *Природа*. — Списание за наука, стопанство, ловъ и риболове во. — Год. III, бр. 4 и 5. София.

7) *Медицински Сборникъ*. — Списание за Българскитѣ лѣкари. — Год. I кн. 8. София.

8) *Домишенъ Приятель*. — Мѣсечно списание за наука, религия, промишленность и домакинство. Год. VII бр. 11 *Самоковъ*.

9) *Женски свѣтъ* и *Домакия*. — Периодическо списание за жени. Варна.

10) *Семейно огнище*. — Домашно списание. Варна.

11) *Християнски свѣтъ*. — Мѣсечно списание, издава Евангелската Миссия въ Руссе. Год. IV, брой IX. Руссе.

12) *Пролѣтъ*. — Мѣсечно списание съ картинки за дѣца. Год. I кн. Септемврий и Октомврий 1895 г. Редакторъ издателъ: Д. Иончевъ (1895—96 уч. год.)

Това списание излиза всѣки мѣсець отъ уч. година. Годишната му цѣна за въ България е само единъ левъ, а за странство два лева, но не прѣменно предлагати.

13) *Свѣтъникъ*. — Церковно-общественъ вѣстникъ Год. X цѣна 8 лева. София.

14) *Съврѣменникъ*. — Вѣстникъ за политика, литература и полѣзни знания, е почналъ да излѣзва въ Пловдивъ. Год. цѣна 5 лева. Обѣщава да е добръ. Желаетъ му честитъ успѣхъ.

15) *Недѣля*. — Политико-икономически и книжовенъ вѣстникъ. Плѣвенъ.

16) *Пловдивъ*. — Политико-общественъ вѣстникъ. Пловдивъ.

17) *Новъ Български Печатъ*. — Вѣстникъ за политика, литература и полѣзни знания. София.

18) *Военни извѣстия* съ официални и неофициални отдѣли. Издава Уч. Бюро при Генер. щабъ. Год. IV. София.

Какъ настоятелите и абонатитѣ ни.

Съ този брой свършваме първото годишно течение на „Церковенъ Вѣстникъ“ и за длъжностъ считаме да поговоримъ нѣколко думи при свършването.

Нашето дѣло въ списанието ни прѣзъ тѣзъ година бѣ вече явно въ рѣцѣтъ на безпристрастнитѣ ни критици, които съ пълно право могатъ да кажатъ: Да ли сме и какъ сме отговаряли и отговорили на тежката си за насъ программа; но това вмѣсто насъ нека дѣлото покаже.

Ако вземемъ прѣдъ видъ числото на поч. ни абонати, то можемъ да кажемъ, че бѣше доволно, за да свършимъ годината безъ мъчнотии и печалба само, ако не бѣхъ ни причинили нѣкои голѣми злоупотрѣбления, но за сега мълчеливо минаваме, като се надѣваме на скъпата имъ честь, че нѣма да ни оставятъ отъ да не ни исплатятъ. Първата година ще ни послужи за урокъ за прѣзъ настѣпающата.

Церковенъ Вѣстникъ бѣше отъ голѣма важностъ за нашия народъ, а особено за свещенството ни, но за жалостъ твърдѣ малко ревности абонати се появиха. Отъ едно кратко врѣме, нѣкои и други свещеници и приятели ни изявиха, че материалното състояние било основа и подпорка на науката, затова и ние одързостени отъ това, за идущата година освѣнъ гдѣто ще променимъ названието на Сп. вмѣсто „Цер. вѣстникъ“ на „Вѣра и Разумъ“, но ще гледаме да запознаемъ поч. си абонати съ най-сжщественитѣ правила на Пр. ни Вѣра отъ практическа и съврѣменна страна. — Всичко това мислимъ съ твърдо постоянство да слѣдваме за въ бжджще, но пакъ ще зависи отъ поч. абонати, които молимъ да би благоизволили да се запишатъ и събержатъ по нѣкой-другъ абонати, защото въ противенъ случай всичкитѣ ни предприятия и предначертания ще останатъ мъртви и безплодни.

Всѣко начало е тежко, затова просимъ снисхождението на поч. абонати, като сме увѣрени, че нѣма да се отрѣкжтъ и за идущата година отъ да не ни приематъ Сп. съ което доста ще ни насърчатъ въ предприятието. — Благодаримъ на всичкитѣ ни настоятели и приятели, които ни спомогнаха доволно въ дѣлото.

За да не останемъ посрамени, явно исповѣдваме, че бѣхме принудени да употребимъ и скромната си заплата, само и само да свършимъ годината; но при всичко това пакъ оставаме длъжни на печатницата; затова молимъ за послѣденъ пжтъ ония Бл. Священници, Общ.

Управления и нѣкой Г-да, които още не сж исплатили, да побързатъ и ни се исплатятъ.

Притворената ни тукъ покана молимъ по възможности да ни се повърне въ кжсо врѣме да знаемъ колко екземпляра да отпечатаме Списанието си.

* *

Споредъ общеприетия обичай, ще испратимъ отъ нова година първитѣ броеве до всички, които сж приемали Списанието ни прѣзъ текущата година. Ако не желаятъ нѣкои да подновятъ спомоществованията си, да ни повърнатъ книжкитѣ, иначе ще ги считаме отъ ново за абонати.

* *

Редакцията на „Церковенъ Вѣстникъ“ искрено благодари на всички редакция, както наши, така и чуждестранни, тоже и на всички фактори и прѣводачи на разни книги, които имахъ любезността да ѝ испрачатъ своитѣ издания въ замѣна; тя кани и за настѣпающата година да ѝ се испраща, като обѣщава, че ще имъ даде мѣсто за обнородване въ листѣтъ си.

* *

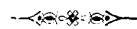
 Умоляватъ се редакциятъ, които испращахъ изданията си въ замѣна до редакцията на Сп. „Церковенъ Вѣстникъ“, за напрѣдъ да ги испрачатъ до сжщата редакция на Сп. „Вѣра и Разумъ“ въ г. Пловдивъ.

* *

 Съобщавиме на всички, които желаятъ да се абониратъ на Списанието ни за прѣзъ настѣпащата се (1896) година да се абониратъ чрѣзъ пощенскитѣ управления, ако желаятъ да си получаватъ редовно Списанието. Тукъ вече ще се прѣкрятъ всички до сега нередовности и оплаквания.

* *

 Увѣдомяваме всички онѣзи Бл. Священници, Г-да и Общ. и Цер. Библиотеки, че отъ 1—8 брой на Списанието ни сж турени подъ печатъ и въ кратко врѣме ще се испратятъ на тѣзи, които ги нѣмагъ.

КНИЖОВНО ИЗВѢСТІЕ.

Да би се увеличило числото на нашата бѣдна духовна книжнина още съ една кжчка повече, отпечатахме и е вече готова

„Христиански Добродѣтели“. Написана по поводъ съврѣменныйтъ отпадкъ на добродѣтели животь на христианина. Книгата съдържа 14 заглавия съ доста отбранъ и назидателенъ материалъ. Молимъ ония приятели до които бѣхмѣ испратили покана за записване спомоществователи да ни ги повърнатъ за да имъ испратимъ отъ горѣпомѣнатата книжка. Порѣчки-тѣ, желателно е да ставатъ придружени съ стойността, — единъ екз. *единъ* левъ. Гербови и пощенски марки никакъ не приемаме, ако би нѣкой въ краенъ случай да испрати, то, да прибави на вѣткой левъ по 10 ст.

На скоро ще туримъ подъ печатъ кн. „*Бѣлото духовенство въ борба за подобрене на неговия жизненъ интересъ*“. Братко, тази книга ще те опѣти, какъ да се защитишъ и исхода-тайствуваши жизненния интересъ прѣдъ тѣзи, които прокламиратъ, че свещеницитѣ живѣяли до ситость.

Желающитѣ да си ги доставятъ нека се отнѣсятъ до редакцията на списанието ни — Книжари, които бихъ купили повече, прави имъ се отстъпка отъ 25—30 „

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

НА 1896 ГОДЪ

(второй годъ изданія)

НА ЕЖЕНЕДѢЛЬНЫЙ ЖУРНАЛЪ „С.-Петербургскій духовный вѣстникъ“,

издаваемый „Обществомъ распространенія религиозно-нравственнаго просвѣщенія въ духѣ Православной Церкви“ въ С.-Петербургѣ.

Въ журналѣ „Спб. Духовный Вѣстникъ“ печатаются *синоксари* въ русскомъ переводѣ, *житія святыхъ* въ видѣ краткихъ бесѣдъ, *слова, бесѣды и поученія* на предстоящіе праздники или церковныя событія и *письма еп. Теофила-затворника*.

Протоіерей *І. И. Сергіевъ* (Брокшадскій) далъ для журнала два свои дневника: первый, написанный имъ въ жизни, за 1865 г., и другой — послѣдній — за 1894 г., обѣщавъ свое со-трудничество и впредь.

Профессоръ *Н. И. Барсовъ* передалъ въ распоряженіе редакціи нигдѣ не напечатанныя *статьи протоіеря Г. П. Павскаго*.

Руководящія статьи посвящаются важнымъ вопросамъ и событіямъ изъ столичной и общей церковной жизни. *Къ объясненію праздниковъ*

по временамъ будутъ прилагаться древнѣйшія ихъ. Будутъ печататься свѣдѣнія о *состояніи раскола и сектантства* въ столицѣ, епархіи и Русси, о *прошлой церковной жизни* по памятникамъ старины и письмамъ историческихъ дѣятелей, о *состояніи церковной и общественной жизни* и просвѣщенія въ *другихъ епархіяхъ и за-границей*.

Служа органомъ „Общества распространенія религиозно-нравственнаго просвѣщенія въ духѣ Православной Церкви“ и С.-Петербургской епархіи, „Спб. Духовный Вѣстникъ“ имѣетъ задачей дать полную картину жизни, просвѣщенія и благотворительности въ епархіи, совершающихся подъ покровомъ Православной Церкви — и обзоръ религиозно-просвѣтительной дѣятельности столичнаго „Общества“.

Программа журнала слѣдующая:

Слова, поученія, бесѣды и статьи богословскаго характера.

Руководящія статьи по вопросамъ церковно-общественной жизни, особенно же по вопросамъ пастырской практики и религиозно-нравственнаго просвѣщенія народа въ духѣ православной церкви.

Петербургская хроника, сообщающая свѣдѣнія о выдающихся явленіяхъ церковной и общественной жизни народа, о состояніи церковно-приходскихъ школъ въ С.-Петербургской епархіи, пастырской дѣятельности духовенства въ С.-Петербургѣ и его уѣздахъ, о дѣятельности „Общества распространенія религиозно-нравственнаго просвѣщенія въ духѣ Православной Церкви“, о мѣстныхъ праздникахъ, мѣстно-чтимыхъ иконахъ, крестныхъ ходахъ, благочестивыхъ обычаяхъ и т. п.

Церковно-историческія и археологическія сообщенія и воспоминанія.

Свѣдѣнія о церковной жизни въ другихъ епархіяхъ.

Извѣстія о церковной жизни за границей.

Библиографическія замѣтки.

Корреспонденціи о предметахъ церковной жизни.

Разныя извѣстія.

Извѣстія по С.-Петербургской епархіи.

Распоряженія Правительства, касающіяся С.-Петербургской епархіи.

Распоряженія С.-Петербургскаго епархіальнаго начальства, какъ то: о назначеніяхъ, перемѣненіяхъ и увольненіяхъ священно-цер-

овнослужителей, утвержденіи и увольненіи ерковныхъ старость, утвержденныхъ состахъ церковно-приходскихъ попечительствъ и роч.

Извлеченія изъ отчетовъ по обзорѣнію ерквей С.-Петербуржской епархіи.

Отчеты мѣстныхъ епархіальныхъ учрежденій: попечительства о бѣдныхъ духовнаго занія, сѣзда депутатовъ духовенства, духово-учебныхъ заведеній, епархіального Братства о имя Пресвятыя Бегородицы, епархіального омитета Православнаго Миссіонерскаго Общества, свѣчнаго завода, эмеритальной кассы, приходскихъ попечительствъ, братствъ, церковно-приходскихъ школъ и др.

Подписная цѣна въ годъ съ доставкой и ерсылкой—5 р., 1/2 года—3 р., за границу—6 р. Въ розничной продажѣ 10 к. за №.

Журналъ выходитъ по пятницамъ, въ разгѣрѣ не менѣе 1 1/2 печатнаго листа каждый №.

Адресъ редакціи и конторы: С.-Петербургъ, уголь Николаевской и Стремянной ул., №. 5—21. Редакція, для личныхъ объясненій съ редакторомъ, открыта по четвергамъ отъ 2 до 3 ч. дня.

Подписка принимается въ конторѣ, которая открыта ежедневно съ 10 ч. утра до 4 ч. пополудни, кромѣ воскресныхъ и праздничныхъ дней. Въ конторѣ продаются и отдѣльные № журнала. Имѣются экземпляры журнала за 1895 г. по 5 р.

Редакторъ, священникъ **Философъ Орнатскій.**

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1896 ГОДЪ

НА ДУХОВНО-АКАДЕМИЧЕСКІЕ ЖУРНАЛЫ

„ЦЕРКОВНЫЙ ВЪСТНИКЪ“

И

„ХРИСТІАНСКОЕ ЧТЕНИЕ“.

1) „ЦЕРКОВНЫЙ ВЪСТНИКЪ“ — еженедѣльный журналъ, служащій органомъ богословской мысли и церковно-общественной жизни въ Россіи и за границей.

2) „ХРИСТІАНСКОЕ ЧТЕНИЕ“ — двухмѣсячный журналъ, органъ богословской и церковно-исторической науки въ общедоступномъ изложеніи.

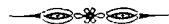
Въ качествѣ *приложенія* къ журналамъ редакція издаетъ:

ПОЛНОЕ СОБРАНІЕ ТВОРЕНІЙ СВ.ІОАННА ЗЛАТОУСТА

въ рускомъ переводѣ на весьма льготныхъ для своихъ подписчиковъ условіяхъ. Именно, подписчики на оба журнала получаютъ ежегодно большой томъ этихъ твореній въ двухъ книгахъ (болѣе 900 страницъ убористаго, но четкаго шрифта) вмѣсто номинальной цѣны въ три рубля за **ОДИНЪ РУБЛЬ**, и подписчики на одинъ изъ нихъ—за 1 р. 50 к., считая въ томъ и пересылку. При такихъ льготныхъ условіяхъ всѣ подписчики „Церковнаго Вѣстника“ и „Христіанскаго Чтенія“ получаютъ возможность при самомъ незначительномъ ежегодномъ расходѣ приобрести **полное собраніе твореній** одного изъ величайшихъ отцевъ церкви,—собраніе, которое по богатству и разнообразію содержанія составляетъ цѣлую бібліотеку богословской литературы ея золотого вѣка.

Въ 1896 г. будетъ изданъ **ВТОРОЙ ТОМЪ** въ двухъ книгахъ, съ приложеніемъ художественно исполненнаго красками снимка съ древнѣйшаго изображенія лика св. Іоанна Златоуста.

Новые подписчики, желающіе получить и **ПЕРВЫЙ ТОМЪ**, благоволятъ прилагать къ подписной цѣнѣ **два рубля**, въ изящномъ англійскомъ переплетѣ—2 р. 50 коп.

УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ.

Годовая цѣна въ Россіи:

а) *За оба журнала* 7 (семь) руб., съ приложеніемъ „ТВОРЕНІЙ СВ. ІОАННА ЗЛАТОУСТА“ — 8 (восемь), руб. съ пересылкою.

б) *Отдѣльно* за „Церковный Вѣстникъ“ 5 (пять) руб., съ приложеніемъ „ТВОРЕНІЙ СВ. ІОАННА ЗЛАТОУСТА“ — 6 р. 50 к.; за „Христіанское Чтеніе“ 5 (пять) руб., съ приложеніемъ „ТВОРЕНІЙ СВ. ІОАННА ЗЛАТОУСТА“ — 6 р. 50 к.

За границей, для всѣхъ мѣстъ:

За оба журнала 9 (девять) руб.; съ приложеніемъ „ТВОРЕНІЙ СВ. ІОАННА ЗЛАТОУСТА“ — 10 р. 50 к.; за каждый *отдѣльно* 7 (семь) руб., съ приложеніемъ „ТВОРЕНІЙ СВ. ІОАННА ЗЛАТОУСТА“ — 9 рублей.

За изящный англійскій переплетъ прилагать 50 коп.

Иногородные подписчики надписываютъ свои требованія такъ: „Въ редакцію „Церков-

наго Вѣстника“ и „Христіанскаго Чтенія“ въ С.-Петербургѣ“.

Подписывающіеся въ С.-Петербургѣ обращаются въ контору редакціи (*Пески, уголъ 7-й улицы и Дегтярной, д. № 26—30, кв. № 8*), гдѣ можно получать также отдѣльныя изданія редакціи и гдѣ принимаются объявленія для печатанія и разсылки при „Церковномъ Вѣстникѣ“.

Редакторъ проф. *А. Лопухинъ*.

«ДУШЕПОЛЕЗНОЕ ЧТЕНИЕ»

ВЪ 1896 ГОДУ.

Изданіе журнала „**душеполезное чтеніе**“ въ 1896 году, *тридцать седьмымъ* съ начала его изданія, будетъ продолжаться на прежнихъ основаніяхъ. При благословеніи высокопреосвященнѣйшаго Сергія, митрополита Московскаго и Коломенскаго и преосвященнѣйшаго Виссаріона, епископа Костромскаго и Галичскаго, несшаго труды по редакціи „*Душеполезнаго Чтенія*“ ровно тридцать лѣтъ, и при его полномъ и постоянномъ содѣйствіи, новая редакція и въ слѣдующемъ (теперь уже седьмомъ) году будетъ продолжать то же святое дѣло — служить духовному и нравственному наставленію христіанъ, удовлетворять потребности *назидательнаго и понятнаго* духовнаго чтенія.

ВЪ СОСТАВЪ ЖУРНАЛА ВХОДЯТЪ:

1) Труды, относящіеся къ изученію Св. Писанія. 2) Статьи вѣроучительнаго и нравоучительнаго содержанія, съ обращеніемъ особеннаго вниманія на *современныя явленія въ общественной и частной жизни*, согласныя или несогласныя съ ученіемъ и установленіями православной Церк.-ви. Обсужденію этихъ явленій посвящаются особыя статьи. 3) Церковно-историческіе рассказы. 4) Воспоминанія о лицахъ замѣчательныхъ по заслугамъ для Церкви и по духовно-нравственной жизни. 5) Статьи, относящіяся къ православному Богослуженію. 6) Общепонятное и духовно-поучительное изложеніе свѣдѣній изъ наукъ естественныхъ. 7) Слова, поученія, „*Цвѣты съ Луга Духовнаго*“ и *внѣбогослужебныя чтенія*, отличающіяся особенною назидательностію. 8) Описаніе путешествій къ святымъ мѣстамъ. 9) Свѣдѣнія и сужденія о расколѣ. 10) По возможности документальныя и въ то же время *понятныя* свѣдѣнія о западныхъ исповѣдані-

яхъ: римско-католическомъ (таковы, напри- мѣръ, статьи: „Булла непогрѣшимаго папы“, „Къ XXV-лѣтнему юбилею римскаго догмата о папской непогрѣшимости“, „Такса непогрѣшимыхъ папъ за грѣхи“, „Новое опроверженіе догмата о папской непогрѣшимости“ и под.), люте- ранскомъ, реформатскомъ и другихъ сектахъ и разборъ ихъ ученій и обрядовъ (таковы статьи: „Евангелическая церковь“, „Протестантская церковь“, „Реформатская церковь“ и под.). По тому самому, что редакторъ журнала долгое время преподавалъ о западныхъ исповѣданіяхъ въ Московской Духовной Академіи и три раза отправлялся за-границу, чтобы лучше ознакомиться съ ними на мѣстѣ, — на этотъ отдѣлъ обращено его особенное вниманіе. Къ этому же побуждаетъ и усиленіе сектъ въ нашемъ отечествѣ. 11) Имѣющія руководственное для пастырей и мірянъ значеніе резолюціи, мнѣнія, донесенія и письма Моск. митрополита Филарета. 12) Разныя извѣстія и замѣтки.

Въ дополненіе къ этой основной программѣ, за послѣднее время въ нашемъ журналѣ обращено особенное вниманіе на выдающееся служеніе въ Бозѣ почившихъ оптинскаго „старца“ іеросхимонаха отца **АМВРОСІЯ** и преосвященнаго **ВЕОФАНА**-затворника. Редакція *Душеполезнаго Чтенія* полагаетъ, что ихъ жизнь, письма и „статьи“ представляютъ вполне авторитетное и самое удобопонятное чтеніе для всѣхъ званій и состояній во всей православной Россіи — чтеніе не праздное и тщетное, а отвѣчающее на самые насущные и жизненные вопросы и на всевозможные случаи, по поводу которыхъ русскій народъ обращался и къ „Ботюшкѣ **АМВРОСІЮ**“, и къ преосвященному **ВЕОФАНУ**-затворнику за тысячи верстъ и со всѣхъ концовъ Россіи.

Въ нашемъ же журналѣ печатаются 1) „Бесѣды“ нынѣшняго святѣйшаго патріарха Вселенскаго **АНѦИМА VII (Цацосъ)**, переводимыя съ греческаго для нашего журнала, съ дозволенія **Его Святѣйшества**, даннаго *только* протоіерею нашей Русской посольской церкви въ Константинополь *Александру Смирнбуполо*. И 2) **УРОКИ** благодатной жизни по руководству отца **ІОАННА КРОНШТАДСКАГО**.

Начиная съ 1891 года въ „**ДУШЕПОЛЕЗНОМЪ ЧТЕНІИ**“ помѣщаются **РИСУНКИ** и **ПОРТРЕТЫ**.

Имѣя въ виду дать наиболѣе полезное примѣненіе помѣщаемымъ рисункамъ, редакція съ текущаго 1895 года, нашла цѣлесообразнымъ — знакомить своихъ читателей съ рели-

говно-художественными сокровищами наших св. храмовъ. Въ 1895 году читатели на страницахъ *Душеполезнаго чтенія* видѣли изображенія **дванадесятихъ праздниковъ изъ Храма Христа Спасителя въ Москвѣ**. Собранныя вмѣстѣ — эти изображенія могутъ служить прекраснымъ пособіемъ при преподаваніи Закона Божія дѣтямъ какъ въ частныхъ домахъ, такъ и въ народныхъ школахъ. Съ этой именно цѣлю подѣлю изображеніями печатались тропари праздниковъ церковно-славянскимъ шрифтомъ. Въ слѣдующемъ 1896 году Редакція предполагаетъ, *сверхъ другихъ рисунковъ и портретовъ*, познакомить съ характеромъ дѣятельности нашего знаменитаго художника **В. М. Васнецова** и дать нѣсколько изображеній съ его работъ изъ **нового Владимірскаго собора въ Кіевѣ**, начиная съ болѣе знаменитыхъ изображеній: „Богородица“ и „Спасителя...“

„ДУШЕПОЛЕЗНОЕ ЧТЕНІЕ“ въ 1896 году попрежнему будетъ выходить ежемѣсячно.

При общедоступности журнала и цѣна его общедоступна: за 12 книжекъ, обыкновенно содержащихъ въ себѣ болѣе ста сорока печатныхъ листовъ съ доставкой и пересылкой въ Россіи 4 р., за границей 5 руб.

Для лицъ, еще незнакомыхъ съ журналомъ „Душеполезное Чтеніе“ и нуждающихся во внѣшнемъ свидѣтельствѣ о журналѣ, достаточно присовокупить, что извѣстный всей Россіи преосвященный **ВЕОФАНЪ**, — докторъ Богословія и затворникъ, на обращенный къ нему вопросъ о выборѣ чтенія, писалъ: „Для чтенія выписывайте журналъ „Душеполезное Чтеніе“. Очень пригодный журналъ и дешевый — 4 р. съ пересылкой“. И въ другомъ мѣстѣ онъ же пишетъ: „Душеполезное Чтеніе“ я получаю. Это единственный журналъ, гдѣ статьи не отуманиваются мудростями“. . И еще: „Мужъ вашъ сдѣлалъ вамъ подарокъ не наилучшій... Лучше всѣхъ журналовъ духовныхъ: „Душеполезное Чтеніе“ и дешевле всѣхъ“. . . Редакція „**троицкихъ листковъ**“ съ своей стороны присовокупляетъ: „Отъ души совѣтуемъ нашимъ читателямъ выписывать этотъ воистину душеполезный журналъ. Это такое чтеніе, которое даетъ пищу уму и сердцу и за которымъ отдыхаетъ душа... Годовая цѣна журнала съ пересылкой за 12 книгъ, въ которыхъ до 2,300 страницъ, только 4 рубля съ пересылкой. Адресъ: Москва, въ редакцію „**ДУШЕПОЛЕЗНАГО ЧТЕНІЯ**“.

Можно подписываться и у всѣхъ извѣстныхъ книгопродавцевъ Москвы, въ Петербур-

гѣ у книгопродавца И. Л. Тузова, Гостинный дворъ, № 45.

Редакторъ-Издатель заслуж. проф. прот. **Д. Касицынъ**.

„СВѢТЛИНА“

МѢСЯЧНО ИЛЛЮСТРИРОВАНО СЛЕСАНІЕ

Година V-та

Годишенъ абонаментъ въ прѣдплата, за България 15 лева за въ странство 17 лева, за ученици 12 лева.

Абонираніето става направо въ Администрацията на „Свѣтлина“ и до всичкитѣ телеграфо-пощенски станции.

Абонатитѣ на „Свѣтлина“ ще получаютъ заедно съ излѣзлитѣ до сега книжки една приурка съ мазни краски (къмъ VI-та кника) и освенъ това, една голѣма картина премия, въ размѣръ единъ метръ дължина и 70 сантим. ширинна, оригинална композиция изъ народния животъ, съставена отъ единъ твърдѣ извѣстенъ нашъ живописецъ.

Отъ Админ. на „Свѣтлина“.

ПРОДЪЛЖАВА СЕ ПОДПИСКАТА НА

„ИЗВОРЪ“

иллюстрирано списание за ученици и младежи.

ГОДИНА ПЕТА

Подъ редакцията на **Т. Ц. Трифоновъ**.

Издава Печатница и Литография **Перець Мос.**
Алкалай, въ Руссе.

Списанието излиза редовно въ срѣдата на всѣкой мѣсець освенъ Юлий и Августъ въ 4 печатни коли и най-малко съ по 5—6 картини въ всѣка книжка съ съдържаніе: Беллетристика II. Биография III. Наученъ отдѣлъ IV. История, География и Етнография, V. Новини изъ науката и живота и VI. Критика и библиография.

Годишна цѣна 6 лева прѣдплатени.

За въ странство 7 лева прѣдплатени

Абонаментътъ бива годишенъ.

Книжнина.—За свѣдение.

Брой 8-ий

Отъ редакцията.—Поучение.—Общи свѣдения за библията. — Най-новитѣ песимистич. теорій и тѣхната несъстоятелность. — Слово за сребролюбieto. — За восчениѣ свѣщи. — За безбожний материализмъ.—Празникъ „происхождение честнихъ древъ креста Господня“ — Изъ церковната практика. — За недѣлната почивка на ученицитѣ и пр. — Живота и дѣлата на Св. Кирила и Методия.—Трима приатели.—За кръстното знамение.—Бесѣда за коливото.—Извѣстия и забѣлѣжки.—Книжнина.—За свѣдение.—Обявление.

Брой 9-ий

Молба къмъ абонатитѣ ни.—За безбожието.—Най-новитѣ песимистически теорій и тѣхната несъстоятелность. — Богословски размишления.—Живота и дѣлата на Св. Кирила и Методия.—За недѣлната почивка на ученицитѣ —История на празниците.—Цѣльта на живота.—Воздвиженieto на честниятѣ и животворящитѣ кръстѣ Господенъ.—Изъ церковната практика.—Бачковскій мѣнастиръ.—Происхождението и значението на св. антидоръ.—Свѣти къмъ духовенството. — Кога сѣ полезни наукитѣ.—Християнска мисль.—Кръстното знамение прави отровата безвръдна.—Обяснения на непонятни думи и изрѣчения.—Бесѣда за коливото.—Извѣстия и забѣлѣжки.—Книжнина.—Отъ редакцията.

Брой 10-ий

Свѣтъ къмъ священнитѣ.—За безбожието.—За безбожний материализмъ.—Най-новитѣ песимистически теорій и тѣхната несъстоятелность — Богословски размишления. — За любовта.—Живота и дѣлата на Св. Кирила и Методия.—За недѣлната почивка. — Свѣти къмъ духовенството.—За споменуване на мъртвитѣ.—Какъ да постѣпваме, кога се срѣщнемъ съ спорливи хора. — Изъ церковната практика.—Какво означава думата : „тимѣния глубини“. — Извѣстия и забѣлѣжки.—Обявление.—Отъ редакцията.

Брой 11 и 12-ий

Отъ редакцията.—За безбожието. — Най-новитѣ песимистически теорій и тѣхната несъстоятелность.—Слово за възпитанието.—Богословски размишления.—Размишление върху необходимостта на вѣрата въ безсмъртието на чловѣческата душа.—За безбожний материализмъ.—Живота и дѣлата на Св. Кирила и Методия.—Бесѣда върху християнското богослужение.—Изъ церковната практика.—Изъ жизнеописанията на Св. Чудотворца Николая.—Слово за Рождество Христово. — Обяснение на непонятни думи и изрѣчения.— За признацитѣ на благочестивата душа.—Гоненията които претърпѣха християнитѣ.—Християнска мисль.—История на празниците.—Въ сѣнь.—За калугерството.—Мѣдри изрѣчения.—Обявление.—Извѣстия и забѣлѣжки.—Книжнина.—Обявления.

Ръкописи, книги, и др. т. се испраждатъ до редактора **Т. Ц. Трифоновъ**, въ гр. Руссе; а поръчки за абониране, пари и пр. — до **Перець Иос. Алакалай**, печатарь въ гр. Руссе.

ПОДПИСКА

ЗА

научното религиозно-нравствено списание

„ВЪРА И РАЗУМЪ“

по прѣди „Церковенъ Вѣстникъ“

Година втора (1896)

Продължава се подписката за абонати на „Вѣра и Разумъ“, научно религиозно-нравствено списание съ девизъ: *запознаване священниците и народа съ най-сжщественнитѣ истини на християнството.*

Годишенъ абонаментъ 4 лева (за ученици и войници 3 лева), за въ странство 5 лева **винаги прѣдплатени.** Излиза въ началото на всеки мѣсець.

Редакторъ: Священникъ *Минъ Г. Минковъ* Пловдивъ.

Программата на списанието е: Христова-та църква. — Библийски очерки. — Вѣроучение и правоучение. — Християнски празници. — Историята и значението на християнското богослужение. — Жизнеописанието на по-главни богоугодници. — Очерки, разкази и характеристика изъ областта на рел. миръ. — Духовенството въ отношение къмъ обществото. — Церковна практика. — Поучения за текущитѣ недѣли и празници. — Изявления на Св. Писание. — За протестанскиятъ расколъ и тѣхнитѣ мисии. Извѣстия, забѣлѣжки и обявления.

Далечъ отъ спекулативни побуждения, съ издаването на „Вѣра и Разумъ“, редакцията на списанието, като се въодушевява отъ споменатата си по-горѣ программа: *запознаването на священниците и християнитѣ съ най-сжщественнитѣ истини на християнството.* сили се да подобри въ всеко отношение едничкото списание по тази си программа въ книжеството ни и да ги направи достъпно за всекиго.

Списанието „Вѣра и Разумъ“ по своето издаване е печатъ: Печатница „СТАРА ПЛАНИНА“

брано и разнообразно съдържание, по изящното си издание и евтения пазържа най-похвалната и насърчителна критика, както отъ мѣстния ни печатъ тъй и отъ иностранный.

Списанието е прѣпоръчано отъ нѣколко Епархиални Началства и отъ Министерството на Вътрѣшнитѣ Дѣла.

Който испрати стойността на 10 абонамента ползува се съ едно годишно течение.

На настоягелитѣ се прави 10% отстъпка. **Изданието на списанието е гарантирано съ контрактъ.**

Отъ Редакцията

НЕКРОЛОГЪ.

Анна Ив. Теодорова, Тодоръ, Петко и Димитръ Ив. Теодорови, Екатерина и Стефанъ С. Бобчеви, Станка и Георги Губидѣлникови, Мария и Михаилъ Ив. Маджарови, Иваничка и Стефанъ Огнянови, Роза и Николай Бурови — и тѣхнитѣ сродници.

Съ съкрушено сърдце увѣдомяватъ за смъртта на

Ивана Т. Теодоровъ

тѣхенъ: съпругъ, баща и дѣдо, който тихо прѣдаде Богу духъ сутринята на 20-й того въ 3 часа и 10 минути въ гр. Елена, на 62 годишна възраст, слѣдъ едно остро боледуване отъ стомашна болестъ.

Погребението му ще стане въ гр. Елена на 21-й того, прѣдъ деня.

Вѣчна ти память незабравимий съпруге, татко и дѣдо!

Редакторъ: Священникъ *Минъ Г. Минковъ*

СЪДЪРЖАНИЕ НА „ЦЕРКОВЕНЪ ВЪСТНИКЪ“

ЗА

1-та година (1895)

Брой I-ий

Седмичен календарь.—Къмъ читателитѣ
Не съобразяйте се въку сему.—Благодатенъ разговоръ за душата.—Размишление върху необходимостта на вѣрата въ безсмъртието на човѣческата душа.—Поучение за смъртта и въскресението.—Св. Иоанъ Златоустъ.—Бесѣда върху Християнското Богослужение.—Богъ наказва кѣтвотпрѣтѣжника. Какво значение има прѣподаванието на Законъ Божий въ народнитѣ училища.—Кой е нашиятъ животъ и здравие.—Кои сѣ причинитѣ за рел. правственното отпадане.—Кой е истински свободенъ.—Поучение за 17-та недѣля подиръ пядесятницата.—Какво поучение ни дава есеята.—Учението е свѣтлина, а невѣжеството тъмнина.

Брой II-ий

Седмичен календарь — За придчитѣ и проповѣдитѣ на И. Христа (кратки разяснения) — Благодатенъ разговоръ за душата — Началото на Християнството. — По религиозно-правственното ни отпадане. — Какво трѣбва да пазимъ въ вѣре на Богослужение. — Какво е положението на нашето духовенство. — Съвѣти при посѣщаване болни и умирающи. — Побѣди страстта. — Размишление върху необходимостта на вѣрата въ безсмъртието на човѣческата душа. — Значение на милостивята въ вѣре на скръбъ. — Родителитѣ и дѣцата. — За знаменията и чудесата въ настояще вѣре. — Краткостта на живота. — По церковната практика. — Новини отъ цер. — общественния животъ въ другитѣ държави. — Учението е свѣтлина, а невѣжеството тъмнина. — Бесѣди върху християнското богослужение. — Обявление.

Брой III-ий

Седмичен календарь.—Притчата за богатия и сиромахъ Лазаръ.—Благодатенъ разговоръ за душата.—Началото на Християнството.—За мирекый животъ.—Най новитѣ пессимистически теории и тѣхната несъстоятелностъ.—Бѣдность и богатство (поучение).—Духовенството въ политическитѣ борби.—Бесѣди върху християнското богослужение.—Какво значение има преподаванието на З. Бо-

жий въ народнитѣ училища.—За знаменията и чудесата въ настояще вѣре—Не трѣбва да се вѣрва на врачки и баячки.—Псаломъ 4.—Свѣтътъ къмъ священниците.—8-ий Ноемврий за събора на ангелитѣ.—

Броеве IV и V-ий

Къмъ абонатитѣ.—Благодатенъ разговоръ.—Християнско наставление.—Сжщността на християнството.—Най-новитѣ пессимистически теории и тѣхната несъстоятелностъ.—Бесѣди върху християнското богослужение.—Пролѣтъта и бѣдѣцето въскресение на мъртвитѣ.—Благотворителностъ къмъ бѣднитѣ.—Живота и дѣлата на Св. Кирила и Методия.—История на празниците.—Распорѣждане за празнуване на паската.—Св. Евангелистъ Марко.—Диаволитѣ сѣ ангели, отетѣжници отъ Бога.—За свещеническитѣ събрания.—За какво е установенъ Петровий постъ.—За кръстното знамение.—Какво означава изражението „окропишима иссопомъ, и очинуся“.—За литургията.—Изъ церковната практика.—Какво се иска отъ священника.—Християнска мисль.—Безбожна мисль.—Какъ почитатъ Римокатолицитѣ „Папата“.—Учението е свѣтлина, а невѣжеството тъмнина.—Извѣстия и забѣлѣжки.—Книжнина.—Пооща.—Обявления.

Брой 6-ий

Отъ редакцията.—Къмъ моитѣ во Христѣ братия священниците.—Християнската църква въ първитѣ вѣкове.—Най-новитѣ пессимистически теории и тѣхната несъстоятелностъ.—Общи свѣдѣния за библията.—Църквата и училището.—Християнско наставление.—Живота и дѣлата на на Св. Кирила и Методия.—Изъ церковната практика.—За кръстното знамение.—Нѣщо за свещен. събрания.—Поучение.—Благодатъ отъ добра вѣра.—Историята на празниците.—Частния животъ на священника.—Извѣстия и забѣлѣжки.—Обявления.

Брой 7-ий

Християнската църква въ първитѣ вѣкове.—Най-новитѣ пессимистически теории и тѣхната несъстоятелностъ.—Общи свѣдѣния за библията.—Безбожний материализмъ.—Живота и дѣлага на Св. Кирила и Методия.—Църквата и училището.—Християнски семеинъ животъ.—За християнското звание.—Изъ церковната практика.—Поучение.—За восещитѣ свѣци.—История на празниците.—За кръстното знамение.—Какво означава думата „вразка“.—